

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIZNESA, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE
FINANŠU UN GRĀMATVEDĪBAS NODAĻA

**AS “LATVIJAS JŪRAS MEDICĪNAS CENTRS” FINANSIĀLĀ
STĀVOKĻA ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS**

**Financial situation analysis and assessment of JSC “Latvijas
Juras medicinas Centrs”**

BAKALaura DARBS

Ekonomikas bakalaura studiju programma

Grāmatvedības, kontroles un analīzes apakšprogramma

Autors: **Karīna Macuka**

Studenta apliecības Nr.: km14015

Darba vadītājs: M. ekon. Maiga Kasale

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba tēma ir AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finansiālā stāvokļa analīze un novērtējums.

Bakalaura darba mērķis ir veikt AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finanšu stāvokļa analīzi, novērtēt iegūtos rezultātus un izstrādāt priekšlikumus sabiedrības finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Darba uzdevumi ir izpētīt literatūru par finanšu analīzi, raksturot uzņēmuma saimniecisko darbību un nozari, kurā tas darbojas, veikt uzņēmuma finanšu analīzi, sniegt secinājumus un priekšlikumus par sabiedrības finansiālā stāvokļa uzlabošanu.

Darbs sastāv no ievada, trīs nodaļām ar apakšnodaļām, secinājumiem, priekšlikumiem un pielikumiem (61 lapas, 27 tabulām, 14 attēliem, 23 formulām, 2 pielikumiem).

Atslēgvārdi:

- finanšu analīze,
- likviditāte,
- rentabilitāte,
- maksātspēja,
- aprites rādītāji,
- horizontālā un vertikālā analīze,
- AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs”.

ANNOTATION

The theme of this bachelor's work is financial situation analysis and assessment of JSC "Latvijas Juras medicinas Centrs".

The aim of bachelor's work is to analyze financial situation of JSC "Latvijas Juras medicinas Centrs", evaluate results and make suggestions to improve company's financial situation.

Bachelor's work tasks are to explore literature about financial analysis, describe company's economic activities and the industry averages, make JSC "Latvijas Juras medicinas Centrs" financial analysis and give proposals to improve company's financial activity.

Bachelor work consists of introduction, three basic parts, conclusions, suggestions and attachments (61 pages, 27 tables, 14 pictures, 23 formulas and 2 attachments).

Key words:

- financial statement analysis,
- liquidity,
- profitability,
- activity ratios,
- solvency ratios,
- horizontal and vertical analysis,
- JSC "Latvijas Juras medicinas Centrs".

SATURS

Apzīmējumu saraksts.....	5
Ievads.....	6
1. Finanšu analīzes teorētiskie aspekti.....	8
1.1. Finanšu analīzes jēdziens, būtība un mērķis, informācijas avoti un lietotāji.....	8
1.2. Finanšu analīzes veidi un metodes.....	12
1.2.1. Horizontālā un vertikālā analīze.....	15
1.2.2. Likviditātes rādītāji	16
1.2.3. Rentabilitātes rādītāji.....	18
1.2.4. Aprites rādītāji.....	22
1.2.5. Maksātspējas rādītāji.....	24
2. Veselības aizsardzības nozares un AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” saimnieciskās darbības raksturojums.....	26
2.1. Latvijas veselības aizsardzības nozares vispārīgs raksturojums.....	26
2.2. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” saimnieciskās darbības vipārīgs raksturojums ..	28
3. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finanšu rādītāju analīze	33
3.1. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālā analīze	33
3.2. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina vertikālā analīze	37
3.3. Likviditātes rādītāju analīze un novērtējums	40
3.4. Rentabilitātes rādītāju analīze un novērtējums	43
3.5. Aprites rādītāju analīze un novērtējums	50
3.6. Maksātspējas rādītāju analīze un novērtējums.....	55
Secinājumi un priekšlikumi	57
Izmantotā literatūra un avoti.....	60
Pielikumi.....	62
1. pielikums. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” bilances par 2013. – 2016. gadu	62
2. pielikums. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” peļņas vai zaudējumu aprēķini par 2013. – 2016. gadu.....	69

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

DVN Certification OY/AB – Vadības sistēmas sertifikāts (no Norvēģu valodas: **Det Norske Veritas**)

ERAF – Eiropas reģionālais attīstības fonds

ISO – Starptautiskā Standartizācijas organizācija (**I**nternational **O**rganization for **S**tandardization)

LJMC – Latvijas Jūras medicīnas centrs

NACE – vispārējā ekonomiskās darbības klasifikācija (atvasināts no Franču valodas: **N**omenclatur statistique des **a**ctivites **e**conomiques dans la **C**ommunaute **e**uropeenne)

NVD – Nacionālais Veselības dienests

IEVADS

Laikā, kad veselības aprūpes finansējums ir stipri pieticīgs, uzņēmumiem jātiecas nemitīgi sabalansēt šī brīža vajadzības ar nepieciešamajiem ieguldījumiem attīstībai. Vadības lēmumu pieņemšana ir sarežģīts un atbildīgs process, kam par palīgu var kalpot finanšu analīze.

Finanšu analīze ir viens no galvenajiem instrumentiem, ar kā palīdzību analizēt uzņēmuma finansiālo stāvokli, lai uz tā pamata spētu pieņemt pareizus vadības lēmumus, kas saistīti ar uzņēmuma turpmāko attīstību, spēju konkurēt ar nozares līderiem vai atrast iespējas kā tikt galā ar finansiālajām grūtībām.

Vēl dažus gadus atpakaļ LJMC bija vienīgā tik plaša profila ārstniecības iestāde Latvijā, kas strādāja ar peļņu. Nopelnītā nauda tika ieguldīta tālākā uzņēmuma attīstībā un izmaksāta dividendēs, tika stiprināta konkurētspēja arī valsts un pašvaldību balstīto ārstniecības iestāžu vidū. Pēdējos gados daudzi LJMC finanšu rādītāji ir mainījušies. Uzņēmums vēl arvien saglabā savas līdera pozīcijas, bet vairs nav vienīgā ārstniecības iestāde ar plašu pakalpojumu klāstu, kā arī ne katru pārskata gadu izdodas noslēgt ar peļņu.

Veselības un sociālās aprūpes nozare Latvijā ir ļoti nestabila, uzņēmumiem šajā nozarē strādāt nav viegli, kas arī nosaka aktualitāti un vajadzību izpētīt nozares vadošā uzņēmuma finanšu stāvokli.

Bakalaura darba **mērķis** ir veikt AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finanšu stāvokļa analīzi, novērtēt iegūtos rezultātus un izstrādāt priekšlikumus sabiedrības finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, tika noteikti šādi **uzdevumi**.

- Izpētīt finanšu analīzes teorētiskos aspektus, izmantojot dažādus literatūras avotus.
- Analizēt veselības aizsardzības nozares vidējos finanšu analīzes rādītājus.
- Raksturot AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” saimniecisko darbību.
- Veikt uzņēmuma finanšu analīzi, izmantojot vertikālo un horizontālo analīzi, aprēķinot likviditātes, rentabilitātes, aktivitātes un maksātspējas koeficientus.
- Salīdzināt sabiedrības rādītājus ar nozares vidējiem finanšu analīzes rādītājiem.
- Veikt secinājumus par AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finanšu analīzes rezultātiem.
- Izstrādāt priekšlikumus par sabiedrības finansiālā stāvokļa uzlabošanu.

Darbs sastāv no trīs pamatdaļām. Pirmajā daļā ir izklāstīta teorētiskās informācijas bāze par finanšu analīzes jēdzienu, būtību, mērķiem, informācijas avotiem un lietotājiem, galvenajām analīzes metodēm, lai varētu veiksmīgi veikt praktisko analīzes daļu.

Bakalaura darba otrajā daļā autore izpēta veselības aizsardzības nozares vidējos finanšu analīzes rādītājus un iepazīstina ar Latvijas Jūras medicīnas centra saimniecisko darbību, lai izprastu uzņēmuma ekonomisko stāvokli.

Trešajā daļā, izmantojot dažādas metodes, tiek analizēti uzņēmuma finanšu pārskati, aprēķināti finanšu rādītāji un analīzes rezultāti tiek salīdzināti ar nozares vidējiem rādītājiem, lai uz to pamata veiktu secinājumus par uzņēmuma finansiālo stāvokli un izstrādātu priekšlikumus šī stāvokļa uzlabošanai.

Darba gaitā tiek izmantota ekonomiskās analīzes metode, analizējot AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" finanšu pārskatus. Ekonomiski matemātiskā metode, finanšu rādītāju aprēķināšanai. Tiek izmantota arī statistiskā analīzes metode, datu apkopošanai un diagrammu veidošanai.

Pētījumā tika izmantoti dati no 2013. līdz 2016. gadam. Darbam tika izvēlēti pēdējo gadu pieejamie dati, lai spētu izstrādāt aktuālus secinājumus un priekšlikumus, pamatojoties uz jaunāko informāciju.

Bakalaura darbs tiek balstīts uz LR likumiem, Centrālās Statistikas pārvaldes datiem, Latvijas un ārvalstu autoru ekonomiskās literatūras darbiem, internetā pieejamiem materiāliem, kā arī AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētiem datiem.

1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKIE ASPEKTI

1.1. Finanšu analīzes jēdziens, būtība un mērķis, informācijas avoti un lietotāji

Veiksmīgai uzņēmumu darbībai un pareizu vadības lēmumu pieņemšanai ir nepieciešama iepriekšēja informācijas izpēte, analīze un izvērtēšana. Analīze nozīmē, iepazīties un saprast kādu priekšmetu vai apkārtējās vides parādību, to loģiskās abstrakcijas ceļā sadalot sīkākās daļās un izprotot katra elementa būtību.¹ Autore secina, ka atbilstoši analīzes jēdziena definējumam, finanšu analīze ir uzņēmuma finansiālās informācijas sadalīšana un izpēte pa atsevišķiem elementiem.

Starptautiskā biznesa skaidrojošā vārdnīca Jumava finanšu analīzi definē kā pasākumu un metožu kopumu, kas ļauj analizēt kompānijas finanšu stāvokli un saimnieciski finansiālās darbības rezultātus.²

Praude V. uzņēmuma finanšu analīzi skaidro kā padziļinātu uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzi un novērtēšanu ar mērķi prognozēt uzņēmuma akciju un citu finanšu instrumentu vērtību un ienesīgumu.³

Amerikā izdoto grāmatu autori Fabozzi un Bragg raksta līdzīgi, ka finanšu analīze ietver finanšu datu atlasīšanu, novērtēšanu un interpretāciju, kas palīdz novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātus un finanšu stāvokli un palīdz izstrādāt noderīgus priekšlikumus uzņēmumu vadībai.^{4,5}

Iepazīstoties ar vairākiem finanšu analīzes jēdzieniem, visā izpētītajā literatūrā, autore apkopo un secina, ka finanšu analīze ir dažādu procesu kopums, kas, izmantojot grāmatvedības un finanšu vadības datus, ļauj novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti un finansiālo stāvokli, kā arī sniegt priekšlikumus uzņēmuma vadībai par uzņēmuma saimnieciskās darbības un finansiālā stāvokļa uzlabošanu.

Pēc būtības finanšu analīzes mērķis ir novērtēt uzņēmuma pārskata perioda darbības rezultātus un efektivitāti, lai uzlabotu uzņēmuma finansiālo stāvokli nākotnē, bet praktiski analīzes mērķi var būt dažādi. Mērķus nosaka atkarībā no kādas konkrētas problēmas, kuru nepieciešams izpētīt dziļāk. Kā, piemēram, problēmas var būt peļņas kritums; naudas līdzekļu trūkums; likviditātes un maksātspējas samazināšanās; finansiālā nedrošība un finansiālo risku pieaugums; un citas problēmas. Finanšu analīzes mērķi var būt sekojoši:

¹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 242. lpp.

² Roldugins V. Starptautiskā biznesa skaidrojošā vārdnīca. Latvija, Jumava, 2005. 96. lpp.

³ Praude. V. Finanšu instrumenti. 2 Ieguldījumi, darījumi, analīze. Latvija, Burtene, 2010. 350. lpp.

⁴ Fabozzi F. J. Handbook of finance. Volume 3. Valuation, financial modeling and quantitative tools. United States of America, John Wiley & Sons, 2008. 581. lpp.

⁵ Bragg S. M. Financial analysis. A business decision guide. United States of America, AccountigTools, 2-nd ed., 2014. 1. lpp.

- novērtēt uzņēmuma finanšu stāvokli un attīstības iespējas;
- novērtēt uzņēmuma līdzekļu stāvokli;
- novērtēt pašu un aizņemtā kapitāla lietderīgumu un palielināšanas iespējas;
- noskaidrot iespējas papildu finansēšanas avotiem;
- novērtēt uzņēmuma darbības efektivitāti;
- un citi mērķi.

Atkarībā no izvēlēta analīzes mērķa, var atšķirties analīzes veids, detalizācija un dziļums atsevišķiem analīzes posmiem.⁶

Lai sasniegtu finanšu analīzei izvirzītos mērķus, analīze ir veicama vairākos pakārtotos posmos.

1. Iepazīšanās, izpēte – atrast un izpētīt visu pieejamo informāciju.
2. Kalkulācija – pārveidot iegūto informāciju kopējā bāzē, tas ir koeficientos vai procentos.
3. Analīze – otrajā posmā aprēķināto koeficientu sasaiste ar kontekstu, tādu kā iepriekšējo gadu rādītāji, plānotais budžets vai nozares vidējie rādītāji. Tas ļauj salīdzināt datus un noteikt rādītāju dinamiku.
4. Interpretācija – trešajā solī veikto darbību izskaidrošana, uzņēmuma attīstības tendenču noteikšana, izmantojot pārskatu datu dinamiku un dinamikas novirzes, kuras iegūst, salīdzinot ar pieņemto bāzes gadu.
5. Lēmumu pieņemšana – pēdējā solī jāveic secinājumi, jāpārbauda vai izvirzītie mērķi tika sasniegti un jāsapatavo priekšlikumi.⁷

Autore uzskata, ka viens no svarīgākajiem finanšu analīzes rezultātiem ir izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma darbības uzlabošanai, lai to sasniegtu, nedrīkst izlaist nevienu no analīzes darbības posmiem.

Finanšu pārskatu lietotājus var iedalīt trīs grupās:

1. personas, kas uzņēmumos nodarbojas ar vadības lēmumu pieņemšanu;
2. personas, kas ir ieinteresētas uzņēmumu finansiālajā un saimnieciskajā darbībā, bet atrodas ārpus uzņēmuma;
3. fiziskas un juridiska personas, kas ir netieši ieinteresētas uzņēmuma darbībā.

Pirmajā grupā ir dažādu līmeņu vadītāji un menedžeri. Finanšu pārskatu informāciju vadītāji izmanto, piemēram, lai izstrādātu budžetus un pārskatus uzņēmumu attīstībai nākotnē; noteiktu uzņēmumam vajadzīgo resursu daudzumu; noteiktu dividenžu politikas

⁶ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 245. – 246. lpp.

⁷ O'Regan P. Financial information analysis. University of Limerick, John Wiley & Sons, 2-nd ed., 2007. 214. lpp.

pamatvirzienus; pieņemtu lēmumus par uzņēmuma reorganizāciju vai citu uzņēmumu iegādi un citus lēmumus.

Otrajā grupā ietilpst esošie un potenciālie kreditori, investori, piegādātāji, kā arī darbinieki, pircēji un citas personas. Kreditori un citi darījumu partneri ir ieinteresēti uzņēmuma maksāspējā un iespējamos finanšu riskos. Akciju vai daļu īpašniekiem ir svarīga ieguldītā kapitāla efektivitāte jeb pelnīt spēja, kā arī cik efektīvi uzņēmums ir darbojies pagātnē.

Pie trešās grupas pieder valsts institūcijas, auditori un citas personas, kurām ir interese par uzņēmumu kā nodokļu maksātāja finansiālo stāvokli un tā maksājumiem valsts un pašvaldību budžetos.

1.1. tabulā uzskatāmi attēloti finanšu pārskatu informācijas un analīzes rezultātu lietotāji.

1.1. tabula

Finanšu pārskatu informācijas un analīzes rezultātu lietotāju grupas⁸

Uzņēmuma vadītāji	Īpašnieki, investori	Kreditori	Valsts institūcijas un auditori
<p>1. Uzņēmējdarbības efektivitāte</p> <ul style="list-style-type: none"> • izmaksas • ieņēmumi • produkcijas veidu rentabilitāte • peļņas lielums 	<p>1. Kapitāla ienesīgums</p> <ul style="list-style-type: none"> • pašu kapitāla ienesīgums • akciju tirgus ienesīgums 	<p>1. Likviditāte</p> <ul style="list-style-type: none"> • kopējā un absolūtā likviditāte • naudas plūsma 	<p>1. Nodokļu likumdošanas ievērošana</p> <ul style="list-style-type: none"> • norēķini par nodokļiem ar Valsts budžetu • likviditāte • maksāspēja • finanšu pārskatu informācijas ticamība un riska līmenis
<p>2. Ražošanas resursu pārvaldīšana</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktīvu aprīte • krājumu un debitoru struktūra • naudas plūsma • darba spēka izmantošanas efektivitāte 	<p>2. Peļņas sadale</p> <ul style="list-style-type: none"> • dividenžu kopsumma • vienas akcijas ienesīgums 	<p>2. Finanšu svira</p> <ul style="list-style-type: none"> • pašu un aizņemtā kapitāla attiecība • parādu kapitalizācija 	
<p>3. Ienesīgums</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktīvu ienesīgums • atsevišķu produkcijas veidu pelnīt spēja 	<p>3. Finanšu tirgus</p> <ul style="list-style-type: none"> • akciju tirgus cenas • aizdevu kapitāla cena 	<p>3. Parādu apkalpošana</p> <ul style="list-style-type: none"> • procentu maksājumu segums • parādsaistību segums • maksāspēja 	

⁸ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 369 – 370 lpp.

Autore secina, ka finanšu analīzei izvirzītais mērķis ir cieši saistīts ar analīzes rezultātu lietotāju grupu, jo katrai grupai ir savas intereses pētīt uzņēmumu finansiālo stāvokli, kas atspoguļojas noteiktajā mērķī, tādejādi mainās arī analīzes detalizācija un dziļums.

Lai veiktu uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzi, informācija tiek iegūta no uzņēmuma finanšu un vadības grāmatvedības datiem.

Pie finanšu grāmatvedības informācijas avotiem pieskaita:

- finanšu pārskatu;
- vadības ziņojumu;
- auditora slēdzienus.

Šie pārskati ir atklāti un pieejami jebkurai ieinteresētai personai.

Vadības grāmatvedības dati ir:

- krājumu novērtēšana;
- produkcijas veidu pašizmaksa;
- cenu kalkulācija;
- finansēšanas iespēju un investīciju analīze;
- biznesa plāns;
- plānoto un faktisko rezultātu analīze.

Vadības grāmatvedības informācija ir konfidenciāla, jo satur uzņēmuma komercnoslēpumu. Tā domāta izmantošanai tikai uzņēmuma iekšienē, vadības lēmumu pieņemšanai, kas saistīta ar uzņēmuma darbību nākotnē.⁹

Autore, turpmākā darba veikšanai, kā informācijas avotu izmanto bilanci un peļņas vai zaudējuma aprēķinu.

Bilance ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā norāda sabiedrības līdzekļu un to avotu (aktīvu un pasīvu) atlikumu bilances datumā. Līdzekļus un to kustību norāda bilances aktīvā, bet to finansēšanas avotus bilances pasīvā. Bilances aktīva kopsummai jābūt vienādai ar bilances pasīva kopsummu.

Peļņas vai zaudējuma aprēķins ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā norāda sabiedrības ieņēmumus un izmaksas, kā arī pārskata gadā iegūto peļņu vai radušos zaudējumus. To sadalījumu pēc funkcijām vai veidiem.¹⁰

Finanšu grāmatvedības sagatavoto finanšu pārskatu mērķis ir sniegt tādu informāciju, kas nodrošina to lietotāju grupu prasības, tāpēc informācijas avotiem jāatbilst vairākiem pamatprincipiem. Grāmatvedības informācijai jābūt:

⁹ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 367 lpp.

¹⁰ LR likums. Nr. 2015/222.1 Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/277779-gada-parskatu-un-konsolideto-gada-parskatu-likums> (skatīts 18.04.2017.)

- patiesai - nedrīkst būt nepareizi, maldīgi ieraksti;
- pilnīgai - jābūt reģistrētiem visiem saimnieciskajiem darījumiem, kas apliecināti ar dokumentiem;
- savlaicīgai - ierakstiem jābūt izdarītiem līdz nākošā mēneša 15. datumam;
- salīdzināmai - uzņēmumā jābūt pastāvīgai uzskaites sistēmai, kas netiek mainīta
- nozīmīgai - jāatspoguļo visi svarīgākie notikumi, kādi notikuši pārskata periodā;
- saprotamai - lai kvalificēta trešā persona varētu gūt skaidru priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli un saimnieciskajiem darījumiem noteiktā laikā posmā.¹¹

Autore secina, ka finanšu analīzei ir nozīmīga loma uzņēmuma vadīšanā, saimnieciskajā darbībā un finanšu menedžmentā, jo ar tās palīdzību tiek gūts priekšstats par uzņēmuma pagātnes un esošo finanšu stāvokli un saimniecisko darbību, kas ļauj pieņemt lēmumus par uzņēmuma nākotnes attīstības virzienu.

1.2. Finanšu analīzes veidi un metodes

Finanšu analīzi var iedalīt iekšējā un ārējā analīzē, atkarībā no analīzes mērķa, satura un izmantotās informācijas avotiem.

Par informācijas avotu *ārējai analīzei* kalpo uzņēmuma publiski pieejamie finanšu pārskati. Ārējo analīzi var veikt ārpus uzņēmuma, parasti to dara investori, piegādātāji, konkurenti un klienti. Šo analīzes veidu izmanto, lai iegūtu ziņas par ienesīguma līmeni, lai prognozētu investīciju risku, u.c. mērķiem.

Par informācijas avotu *iekšējai analīzei*, papildus finanšu pārskatiem, kalpo arī cita detalizētāka informācija, uzņēmuma izmaksu rādītāji, informācija par debitoru un kreditoru stāvokli, par krājumu stāvokli un cita uzņēmuma iekšienē iegūstama informācija. Iekšējo analīzi veic uzņēmuma darbinieki. Sagatavotos analīzes pārskatus izmanto uzņēmuma vadība, lai pieņemtu svarīgus vadības un finansiālus lēmumus, piemēram, uzņēmuma budžeta mērķu izstrādāšanai, produkcijas ražošanas un pārdošanas plānu sastādīšanai, ienesīguma palielināšanai u.c. mērķiem.¹²

Autore secina, ka iekšējai finanšu analīzei ir pārsvars pār ārējo analīzi, izmantojamo informācijas avotu dēļ. Ārējā finanšu analīze sniedz tikai vispārīgu priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli, jo pētījumiem izmantojamie dati nav detalizēti un nespēj sniegt skaidrojumu par dažādu rādītāju izmaiņu iemesliem. Iekšējā analīze spēj kompleksi vērtēt

¹¹ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 368 lpp.

¹² Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 244. – 245. lpp.

uzņēmuma saimniecisko darbību, izskaidrot rādītāju svārstības, jo tiek izmatota papildus detalizēta informācija, kas nav pieejama ārējās analīzes lietotājiem.

Tālākajā pētījuma gaitā tiek izmantota ārējā finanšu analīze.

Finanšu analīzi var veikt izmantojot dažādas metodes:

- pārskatu lasīšana;
- horizontālā analīze;
- vertikālā analīze;
- attīstības tendenču analīze.
- finanšu koeficientu analīze.¹³

Pārskatu lasīšana nozīmē finanšu pārskatos esošo absolūto rādītāju pētīšanu. Metodei ir noteikta secība, kurā to jāveic.

1. Sākumā jāizpēta visi bilances posteņi un pielikumi.
2. Jānoskaidro kritiskie posteņi.
3. Jāsalīdzina bilances un peļņas vai zaudējumu posteņus.
4. Beigās jāizpēta visi peļņas vai zaudējumu posteņi un pielikumi.

Galvenais uzdevums, šo soļu veikšanā, ir izprast katra posteņa saturu, saistību ar citiem posteņiem un lomu uzņēmuma darbībā, kā arī posteņu izmaiņu ietekmi uz uzņēmuma finanšu stāvokli.¹⁴ Šis analīzes veids ļauj atklāt kļūdas, nepilnības, pavirši sagatavotus pārskatus, kas var būt par iemeslu neobjektīviem secinājumiem un lēmumiem.¹⁵

Izmantojot *horizontālo metodi*, tiek noteiktas pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās novirzes pārskata periodā, salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu vai citiem bāzes rādītājiem.¹⁶

Vertikālā analīze ļauj noskaidrot pārskatu atsevišķu posteņu īpatsvaru pret kopējo rādītāju, kuru pieņem par 100 procentiem, pārskata periodā, salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu.¹⁷ Par kopējo jeb bāzes rādītāju var pieņemt bilances kopsummu vai neto apgrozījuma summu no peļņas vai zaudējuma aprēķina.¹⁸

Veicot *attīstības tendenču analīzi*, tiek noteikti uzņēmuma ekonomiskās izaugsmes rādītāji. Ekonomisko izaugsmi var vērtēt pēc aktīvu vērtības, pašu kapitāla, kopējā kapitāla

¹³ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 249. lpp.

¹⁴ Turpat 250. lpp.

¹⁵ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 372 lpp.

¹⁶ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 146. lpp.

¹⁷ Turpat 145. lpp.

¹⁸ Bragg S. M. Financial analysis. A business decision guide. United States of America, AccountigTools, 2-nd ed., 2014. 52. lpp.

izmaiņām, pārdošanas apjoma un peļņas. Ilgā laika posmā metode ļauj noteikt izmaiņu dinamiku un prognozēt uzņēmuma attīstības stratēģiju.¹⁹

Finanšu koeficienti ir absolūto rādītāju proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem. Iegūtos rezultātus nepieciešams salīdzināt ar kādu bāzi. Par bāzi var kalpot nozares vidējie rādītāji, uzņēmuma analogiskie rādītāji no iepriekšējiem gadiem, konkurējošo uzņēmumu rādītāji, vispārpieņemtās normas robežas un citi rādītāji.²⁰ Ja aprēķinātie rādītāji ir zemāki (sliktāki) par bāzes rādītājiem vai neatbilst vispārpieņemtajām normām, tad tas var liecināt par noteiktām problēmām uzņēmumā, bet atsevišķos gadījumos, tā var arī nebūt, piemēram, specifiskas uzņēmuma darbības dēļ.²¹

Pētītajā literatūrā sastopami dažādi finanšu koeficienti, kurus var iedalīt sekojošās grupās:

- likviditātes rādītāji;
- rentabilitātes jeb ienesīguma rādītāji;
- līdzekļu aprites jeb aktivitātes rādītāji;
- maksātspējas rādītāji.

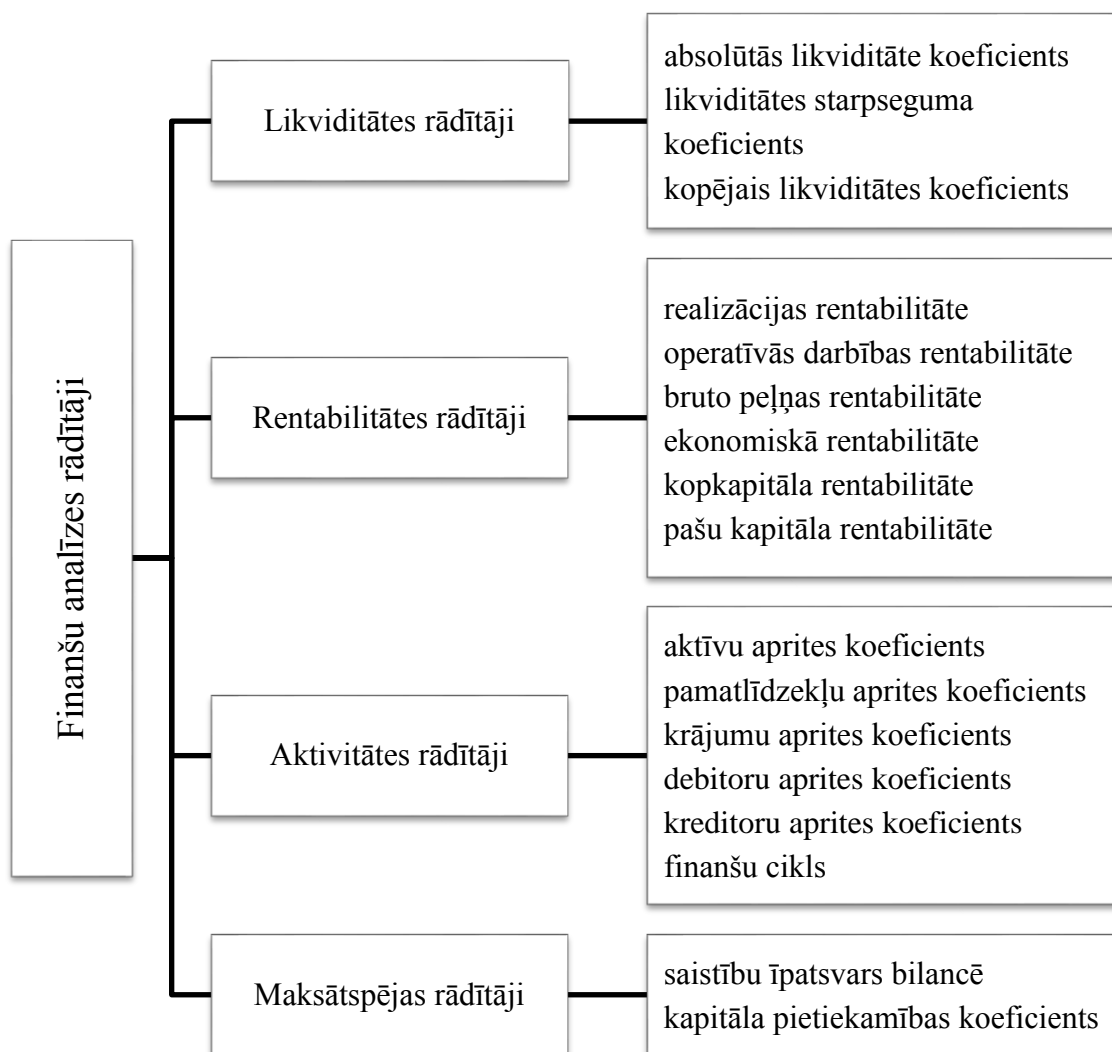
Katrai no šīm grupām var aprēķināt vairākus koeficientus.

Pēc autores domām, finanšu koeficientu analīze ir viena no svarīgākajām finanšu pārskatu analīzēm, kas atklāj informāciju par uzņēmuma ekonomisko stāvokli. Turpmākajiem aprēķiniem tika izvēlēti koeficienti, kas, pēc autores viedokļa, ir atbilstošāki AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finansiālā stāvokļa novērtēšanai. Autore izveidoja finanšu koeficientu apkopojošu shēmu [1.1.], kurā sagrupēti tālākajiem aprēķiniem izvēlētie koeficienti.

¹⁹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 249. lpp.

²⁰ Bragg S. M. Financial analysis. A business decision guide. United States of America, AccountigTools, 2-nd ed., 2014. 49. lpp.

²¹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 251. lpp.

1.1. att. Finanšu analīzes rādītāju sadalījums

[autores veidota shēma, izmantojot ^{22,23,24,25,26]}

Pēc autores domām, pareizi būtu, uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanā, izmantot visas analīzes metodes, jo tās gan atšķiras savā starpā, gan papildina viena otru. Tādā veidā sasniedzot maksimāli precīzu un ticamu rezultātu.

1.2.1. Horizontālā un vertikālā analīze

Horizontālā jeb dinamiskā analīze ļauj konstatēt saimniecisko un finanšu rādītāju izmaiņu dinamiku. Mērķis ir noskaidrot dažādu pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās novirzes, salīdzinājumā ar noteikto bāzes gadu, plānu vai iepriekšējo pārskata periodu.

²² Bragg S. M. Financial analysis. A business decision guide. United States of America, AccountigTools, 2-nd ed., 2014. 49. -50. p.

²³ Hofs K. G. sadarbībā ar Alsiņa R. Biznesa ekonomika. Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2. izdevums, 2010. 193. lpp.

²⁴ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 153. lpp.

²⁵ O'Regan P. Financial information analysis. University of Limerick, John Wiley & Sons, 2-nd ed., 2007. 212.p.

²⁶ Zariņa V., Strēle I. Finanšu plānošana uzņēmumā. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 39. lpp.

Analīzei nepieciešami dati par vairākiem periodiem, tad ir iespējams noteikt uzņēmuma attīstības tendences.

Finanšu pārskatu relatīvās izmaiņas var aprēķināt ar 1.1. formulu.

$$\text{Dinamikas procentuālā izteiksme} = \frac{\text{pārskata perioda rādītāji}}{\text{bāzes perioda rādītāji}} * 100\% - 100\% \quad [1.1.]^{27}$$

Vertikālās jeb struktūras analīzes mērķis ir noteikt bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņu struktūru un to izmaiņu analizējamā periodā.

Bilances vertikālo analīzi aprēķina, attiecīgo posteņi izdalot ar aktīva vai pasīva kopsummu, kuru pieņem kā 100 % un rezultātu izsaka procentos. 1.2. formulas piemērs:

$$\text{Naudas līdzekļu īpatsvars} = \frac{\text{naudas līdzekļi}}{\text{bilances kopējie aktīvi}} * 100\% \quad [1.2.]^{28}$$

Ja ir aprēķināti dati par iepriekšējiem pārskata periodiem, tad šis aprēķins ļauj noteikt attiecīgā posteņa īpatsvara izmaiņas un rast skaidrojumu finansiālā stāvokļa izmaiņu iemesliem.

Veicot vertikālo analīzi peļņas vai zaudējuma aprēķinam, visi posteņi tiek izteikti procentos no neto apgrozījuma kopsummas. 1.3. formulas piemērs:

$$\text{Mainīgo izmaksu īpatsvars} = \frac{\text{pārdotās produkcijas mainīgās izmaksas}}{\text{neto apgrozījums}} * 100\% \quad [1.3.]^{29}$$

Salīdzinot šo rādītāju ar bāzes gadu vai plāna perioda īpatsvaru, nosaka struktūras izmaiņas attiecīgā pārskata kopējam rādītājam.³⁰

Vertikālā un horizontālā analīze savstarpēji papildina viena otru, ar mērķi norādīt uz uzņēmuma darbības uzlabošanas vai pasliktināšanos un veidot pamatus bilances prognozei.³¹

1.2.2. Likviditātes rādītāji

Likviditātes analīze raksturo uzņēmuma finansiālo stabilitāti, maksātspēju un maksātspējas saglabāšanu nākotnē. Likviditātes koeficients raksturo uzņēmuma spēju segt īstermiņa saistības ar rīcībā esošiem apgrozāmajiem līdzekļiem īstermiņa periodā.³² Kā arī parāda uzņēmuma spēju izturēt ātri notiekošās izmaiņas biznesa un tirgus vidē.³³

²⁷ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 375. lpp.

²⁸ Turpat 375. lpp.

²⁹ Turpat 375. lpp.

³⁰ Turpat 375. lpp.

³¹ Didenko K., Ovčiņņikova I., Vasiļjeva L. Uzņēmuma ekonomika un plānošana (Studiju projekts). Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2012. 16. lpp.

³² Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 155. lpp.

³³ Roldugins V. Starptautiskā biznesa skaidrojošā vārdnīca. Latvija, Jumava, 2005. 158. lpp.

Likviditātes rādītājus parasti aprēķina balstoties uz uzņēmuma bilances datiem. Biežāk izmantotie rādītāji ir: absolūtās likviditātes koeficients, likviditātes starpseguma un kopējais likviditātes koeficients.³⁴

Absolūtās likviditātes koeficients ir naudas līdzekļu un īstermiņa vērtspapīru attiecība pret īstermiņa saistībām. [1.4.]

$$L_1 = \frac{NL + \bar{IV}}{\bar{IS}} \quad [1.4.],$$

kur *ALK*- absolūtās likviditātes koeficients;

NL – naudas līdzekļi, euro ;

IV – īstermiņa vērtspapīri, euro;

IS – īstermiņa saistības, euro.³⁵

Šis koeficients rāda, kādu daļu no īstermiņa saistībām var dzēst ar rīcībā esošiem maksāšanas līdzekļiem vistuvākajā laikā.³⁶

Pastāv sakarība, jo augstāka absolūtā likviditāte, jo stabilāks uzņēmums, tomēr tā nav visos gadījumos. Augsts rādītājs var nozīmēt arī to, ka uzņēmumam ir brīvi līdzekļu, kas netiek efektīvi izmantoti. Labvēlīgos saimnieciskās darbības nosacījumos, teorētiski, šis rādītājs svārstās no 0,1 līdz 0,7 robežās.³⁷

Absolūtās likviditātes aprēķinam pastāv arī savi trūkumi. Aprēķinātais koeficients parāda tikai stāvokli uz noteiktu pārskata datumu, bet naudas līdzekļu apjoms var krasi svārstīties, tādējādi netiek attēlota reālā situācija.³⁸

Likviditātes starpseguma jeb ātrās likviditātes koeficients ir naudas līdzekļu, īstermiņa vērtspapīru un debitoru parādu attiecība pret īstermiņa saistībām. [1.5.]

$$L_2 = \frac{NL + \bar{IV} + D}{\bar{IS}} \quad [1.5.],$$

kur *L₂* – likviditātes starpseguma koeficients;

NL – naudas līdzekļi, euro;

IV – īstermiņa vērtspapīri, euro;

D – debitoru parādi, euro;

IS – īstermiņa saistības.³⁹

³⁴ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 156. lpp.

³⁵ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 304. lpp.

³⁶ Turpat 304. lpp.

³⁷ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilt, 2012. 108. lpp.

³⁸ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 157. lpp.

³⁹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 304. lpp.

Tā kā likviditātes aprēķinā uzsvars tiek likts uz spēju segt saistības īstermiņā, tad 1.5. formulas skaitītāju var izteikt arī kā – apgrozāmie līdzekļi atskaitot krājumus un nākamo periodu izmaksas. Parasti krājumiem ir nepieciešams ilgāks laiks, lai tos pārvērstu naudas līdzekļos un nākamo periodu izmaksas naudas formā uzņēmumā atpakaļ neienāks, tāpēc aprēķinā tos neieskaita. No šejienes arī izriet nosaukums ātrās likviditātes koeficients, jo formulā tiek iekļauti tie posteņi, kas ir ātri pārvēršami naudas līdzekļos.⁴⁰

Ar starpseguma likviditātes koeficientu var aprēķināt īstermiņa saistību daļu, kas var tikt dzēsta ne tikai ar naudas līdzekļiem, bet arī ar sagaidāmajiem ienākumiem no preču realizācijas un pakalpojumu sniegšanas. Šī rādītāja zemākā robeža ir 0,8 - 1,0.⁴¹

Kopējais likviditātes koeficients ir apgrozāmo līdzekļu attiecība pret īstermiņa saistībām. [1.6.]

$$L_3 = \frac{AL}{\bar{IS}} \quad [1.6.],$$

kur L_3 – kopējais likviditātes koeficients;

AL – apgrozāmie līdzekļi, euro;

\bar{IS} – īstermiņa saistības, euro.⁴²

1.6. formula parāda, cik apgrozāmo līdzekļu naudas vienību ir uz vienu īstermiņa saistību naudas vienību. Rādītājam normas robežas ir no 1 līdz 2. Ja koeficients ir zemāks par 1, tad tas liecina par kritisku finanšu stāvokli. Uzņēmumā ir pārāk maz apgrozāmo līdzekļu, lai ar tiem spētu nosegt īstermiņa saistības. Kopējo likviditāti var palielināt divos veidos. Pirmais, palielinot atsevišķus apgrozāmo līdzekļu posteņus un, otrs, samazinot īstermiņa saistību apjomus. Ja apgrozāmo līdzekļu summa ir lielāka par īstermiņa saistību vērtību, tad var uzskatīt, ka uzņēmums strādā veiksmīgi, kā arī uzņēmumam likvidācijas gadījumā paliek rezerves saistību dzēšanai.⁴³ Ja kopējā likviditāte ir pārāk liela (>3), tad tas nozīmē, ka uzņēmumā ir daudz apgrozāmo līdzekļu, kas netiek efektīvi izmantoti.⁴⁴

1.2.3. Rentabilitātes rādītāji

Rentabilitāte raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti jeb pelnīt spēju. Hofs K. G. raksta, ka rentabilitāte ir procentu ienākumi no uzņēmumā ieguldītā kapitāla.⁴⁵

⁴⁰ O'Regan P. Financial information analysis. University of Limerick, John Wiley & Sons, 2-nd ed., 2007. 245.-246. lpp.

⁴¹ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 158. lpp.

⁴² Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 303. lpp.

⁴³ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 158. lpp.

⁴⁴ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 303. lpp.

⁴⁵ Hofs K. G. sadarbībā ar Alsina R. Biznesa ekonomika. Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2. izdevums, 2010. 194. lpp.

Kālis I. rentabilitāti nosauc par peļņas relatīvo izpausmi.⁴⁶ Kopumā rentabilitāti izsaka kā attiecību starp peļņu un kādu citu rādītāju, kas saistīts ar šo peļņu. Pētītajā literatūrā, visbiežāk, šie rādītāji ir neto apgrozījums, aktīvi, kopējais vai pašu kapitāls. Pretēji citiem rādītājiem, rentabilitātei nav noteiktas normas robežas, tāpēc to jāsalīdzina ar nozares vidējiem vai citiem rādītājiem. To izsaka procentos un jo lielāki procenti, jo uzņēmuma saimnieciskā darbība ir veiksmīgāka, bet zema rentabilitāte liecina par neveiksmīgu saimniecisko darbību.⁴⁷ Lai saprastu vai rentabilitāte uzņēmumam ir laba, svarīgi ir salīdzināt aprēķināto peļņas normu ar atbilstošās nozares vidējiem rādītājiem. Ja analizējamie rādītāji ir lielāki par nozares vidējiem rādītājiem, tad uzņēmums ir starp nozares līderiem. Uzņēmumi ar zemāku peļņas rentabilitāti kļūst vājāki.⁴⁸

Rentabilitāti var iedalīt šādi:

- komerciālā rentabilitāte;
- ekonomiskā rentabilitāte;
- finansiālā rentabilitāte.

Komerciālā rentabilitāte raksturo, cik peļņas uzņēmums ir ieguvis uz vienu neto apgrozījuma vienību. Komerciālo rentabilitāti iedala: realizācijas, operatīvās darbības un bruto peļņas rentabilitātēs.

Realizācijas rentabilitāte ir attiecība starp pārskata perioda tīro peļņu un neto apgrozījumu. [1.7.]

$$R_1 = \frac{TP}{NA} * 100 \quad [1.7.],$$

kur R1 – realizācijas rentabilitāte, %;

TP – pārskata perioda tīrā peļņa, euro;

*NA – neto apgrozījums, euro.*⁴⁹

Operatīvā darbības rentabilitāte ir attiecība starp peļņu pirms nodokļu un procentu atskaitīšanas un neto apgrozījumu. [1.8.]

$$R_2 = \frac{PPN}{NA} * 100 \quad [1.8.],$$

kur R2 – operatīvās darbības rentabilitāte, %;

PPN – peļņa pirms nodokļu un procentu atskaitīšanas, euro;

*NA – neto apgrozījums, euro.*⁵⁰

⁴⁶ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 168. lpp.

⁴⁷ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilts, 2012. 110. lpp.

⁴⁸ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Rīga, Banku augstskola, 2001. 81 lpp.

⁴⁹ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilts, 2012. 110. lpp.

Bruto peļņas rentabilitāte ir attiecība starp bruto peļņu un neto apgrozījumu. [1.9.] Šis rādītājs nosaka, kādā mērā neto apgrozījuma izmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu jeb uzņēmuma ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas atdevi.

$$R_3 = \frac{BP}{NA} * 100 \quad [1.9.],$$

kur R_3 – bruto peļņas rentabilitāte;

BP – bruto peļņa;

NA – neto apgrozījums.⁵¹

Ekonomiskā rentabilitāte, saukta arī par aktīvu, kā arī investīciju rentabilitāti, raksturo, cik peļņas uzņēmums ir ieguvis uz vienu uzņēmuma aktīvu vienību. Tā ir attiecība starp peļņu pirms nodokļu un procentu atskaitīšanas un aktīvu vidējo vērtību. [1.10.]

$$R_4 = \frac{PPN}{A_{vid.}} * 100 \quad [1.10.],$$

kur R_4 – ekonomiskā rentabilitāte pirms nodokļu atskaitīšanas, %;

PPN – peļņa pirms nodokļu un procentu atskaitīšanas, euro;

$A_{vid.}$ – aktīvu vidējā vērtība, euro.⁵²

Formulas skaitītājs var būt arī gada tīrā peļņa. [1.11.]

$$R_5 = \frac{P}{A_{vid.}} * 100 \quad [1.11.],$$

kur R_5 – ekonomiskā rentabilitāte pēc nodokļu atskaitīšanas, %;

P – gada peļņa, euro;

$A_{vid.}$ – aktīvu vidējā vērtība, euro.⁵³

Aktīvu vidējo vērtību aprēķina summējot aktīvu vērtību gada sākumā un gada beigās un dalot ar divi, atbilstoši 1.12. formulai.

$$L_{vid.} = \frac{L_s + L_b}{2} \quad [1.12.],$$

kur $L_{vid.}$ – līdzekļu vidējā vērtība, euro;

L_s – līdzekļu vērtība gada sākumā, euro;

L_b – līdzekļu vērtība gada beigās, euro.⁵⁴

⁵⁰ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilt, 2012. 111. lpp.

⁵¹ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilt, 2012. 111. lpp.

⁵² Turpat 111. lpp.

⁵³ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 171. lpp.

⁵⁴ Turpat 171. lpp.

Pēc 1.12. formulas turpmāk darbā var aprēķināt visas līdzekļu vidējās vērtības: kopkapitālā, krājumu, debitoru parādu, kreditoru saistību un piegādātāju kredītu vidējās vērtības.

Ekonomiskās rentabilitātes rādītājs var būt ļoti atšķirīgs uzņēmumiem dažādās nozarēs, tāpēc jāizvērtē nozare, kurā uzņēmums darbojas. Lai saprastu vai aktīvu atdeve uzņēmumā ir pietiekama, tad tā jāsalīdzina ar vidējo aizņēmumu procentu likmi. Ja procentu likme ir lielāka par rentabilitātes rādītāju, tad tas nozīmē, ka uzņēmums nepelna pietiekoši daudz, lai ar procentiem atpelnītu uzņēmuma kopējo kapitālu.⁵⁵

Finansiālā rentabilitāte raksturo, cik peļņas uzņēmuma īpašnieki ir ieguvuši uz vienu ieguldītā kapitāla vienību. Finansiālo rentabilitāti iedala kopkapitāla un pašu kapitāla rentabilitātē.

Kopkapitāla rentabilitāte ir sakarība starp tīro peļņu, pie kā pieskaitītas procentu izmaksas, un kopējā kapitāla vidējo vērtību. [1.13.] Kopkapitālu veido pašu un aizņemtā kapitāls. Šis rādītājs parāda, kāda būtu peļņa, ja kopkapitāls sastāvētu tikai no pašu kapitāla.

$$R_6 = \frac{PPP + \% \text{ izm.}}{KK_{\text{vid.}}} * 100 \quad [1.13.]$$

kur R_6 – kopkapitāla rentabilitāte, %;

PPP – peļņa pirms procentu atskaitīšanas, euro;

% izm. – procentu izmaksas, euro;

*KK_{vid.} – kopējā kapitāla vidējā vērtība, euro.*⁵⁶

Pašu kapitāla rentabilitāte ir sakarība starp gada peļņu un pašu kapitālā vidējo vērtību. [1.14.]

$$R_6 = \frac{P}{PK} * 100 \quad [1.14.]$$

kur R_6 – pašu kapitāla rentabilitāte, %;

P – gada peļņa, euro;

*PK – pašu kapitāla vērtība, euro.*⁵⁷

Uzņēmumu īpašnieku skatījumā šis ir pats svarīgākais rādītājs, jo parāda, cik daudz peļņas ir iegūts uz vienu īpašnieka ieguldīto naudas vienību.

⁵⁵ Saksonova S. Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes. Rīga, Merkūrijs LAT, 2006. 50 lpp.

⁵⁶ Hofs K. G. sadarbībā ar Alsīņa R. Biznesa ekonomika. Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2. izdevums, 2010. 195. lpp.

⁵⁷ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilts, 2012. 113. lpp.

1.2.4. Aprites rādītāji

Uzņēmuma aprites rādītāji parāda līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Līdzekļu aprites ātrums parāda cik reizes noteikta perioda laikā (parasti gada) tiek veikts pilns līdzekļu aprites cikls jeb cik ilgā laikā uzņēmuma līdzekļi tiek pārvērsti naudā.

Aktīvu aprites koeficients parāda aktīvu aprites ātrumu noteiktā laikā. Aktīviem jāaprit vismaz vienu reizi gadā, bet daži ekonomisti uzskata, ka šim rādītājam jābūt ne mazākam par trīs. Analizēt šo rādītāju iespējams tikai nozares kontekstā. 1.15. formula parāda, ka aktīvu aprites koeficients ir attiecība starp neto apgrozījumu un kopējo aktīvu vērtību.

$$A_1 = \frac{NA}{A} \quad [1.15.]$$

kur A_1 – aktīvu aprites koeficients;

NA – neto apgrozījums, euro;

A – kopējā aktīvu vērtība, euro.⁵⁸

Pamatlīdzekļu aprites koeficients parāda pamatlīdzekļu aprites ātrumu noteiktā laikā. To aprēķina pēc 1.16. formulas, attiecinot neto apgrozījumu pret pamatlīdzekļu vērtību.

$$A_2 = \frac{NA}{PL} \quad [1.16.]$$

kur A_2 – pamatlīdzekļu aprites koeficients;

NA – neto apgrozījums, euro;

PL – pamatlīdzekļu vērtība, euro.⁵⁹

Šim rādītājam nav noteikts optimālais lielums, tas vairāk ir atkarīgs no nozares, kurā uzņēmums darbojas. Parasti ražošanas uzņēmumiem ar dārgiem tehnoloģiskiem pamatlīdzekļiem ir zems aprites koeficients, bet konsultāciju pakalpojumu uzņēmumiem ir augsts koeficients.⁶⁰

Krājumu aprites koeficients parāda krājumu aprites ātrumu noteiktā laikā. To var aprēķināt pēc 1.17. formulas.

$$A_3 = \frac{RPRI}{KR_{vid.}} \quad [1.17.]$$

kur A_3 – krājumu aprites koeficients;

$RPRI$ – realizētās produkcijas ražošanas izmaksas, euro;

$KR_{vid.}$ – krājumu vidējā vērtība, euro.⁶¹

Debitoru parādu aprites koeficients parāda debitoru parādu aprites ātrumu noteiktā laikā, jeb cik reizes gada laikā parādi pārvērtušies naudā. [1.18.]

⁵⁸ Zariņa V., Strēle I. Finanšu plānošana uzņēmumā. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 50. lpp.

⁵⁹ Turpat 50. lpp.

⁶⁰ Turpat 51. lpp.

⁶¹ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilts, 2012. 113. lpp.

$$A_4 = \frac{NA}{D_{vid.}} \quad [1.18.]$$

kur A_4 – debitoru parādu aprites koeficients;

NA – neto apgrozījums, euro;

$D_{vid.}$ – debitoru vidējā parādu vērtība, euro.⁶²

Ja rādītājs pieaug, tā ir pozitīva uzņēmējdarbības tendence. Debitoru aprites rādītāja samazinājums ir iespējams gadījumos, ja samazinās produkcijas pieprasījums, pieaug debitoru skaits vai pagarinās pēcapmaksas termiņš.⁶³

Kreditoru (saistību) aprites koeficients parāda, cik aprites noteiktā laikā uzņēmumam būs nepieciešamas, lai samaksātu savas saistības. [1.19.]

$$A_5 = \frac{RPP}{K_{vid.}} \quad [1.19.]$$

kur A_5 – kreditoru aprites koeficients;

RPP – realizētās produkcijas pašizmaksa, euro;

$K_{vid.}$ – kreditoru vidējā saistību vērtība, euro.⁶⁴

Pozitīvi ir vērtējams, ja kreditoru apgrozības laiks ir garāks par debitoru parādu vidējo atmaksas laiku, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir pareiza politika kreditoru un debitoru jomā.⁶⁵

Jebkuram aktivitātes koeficientam var izteikt aprites periodu dienās, kā tas parādīts 1.20. formulā.

$$\text{Aprites periods} = \frac{\text{pārskata periods}}{\text{aprites koeficients}} \quad [1.20.] \quad ^{66}$$

Pētījumā pārskata periods ir gads un aprēķinos tiek izmantotas 365 dienas, bet šo rādītāju var aprēķināt arī par ceturksni (90 dienas) vai mēnesi (30 dienas), vai kādu citu laika periodu.⁶⁷

Finanšu cikls ir laika periods, kurā notiek naudas līdzekļu aprīte jeb laiks no naudas izdošanas brīža par iepirktajām izejvielām un materiāliem un beidzas, kad pircēji samaksā par realizēto produkciju. 1.21. formulā tiek apskatīts finanšu cikla (dienās) aprēķins.⁶⁸

⁶² Didenko K., Ovčiņņikova I., Vasiļjeva L. Uzņēmuma ekonomika un plānošana (Studiju projekts). Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2012. 27. lpp.

⁶³ Turpat 27. lpp.

⁶⁴ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tilts, 2012. 115. lpp.

⁶⁵ Didenko K., Ovčiņņikova I., Vasiļjeva L. Uzņēmuma ekonomika un plānošana (Studiju projekts). Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2012. 28. lpp.

⁶⁶ Mietule I., Jackaniča A. Uzņēmuma finanšu analīze. Teorija un praktiskā pielietošana. Rēzekne, Rēzeknes Augstskola, 2013. 61. lpp.

⁶⁷ Turpat 61. lpp.

⁶⁸ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 275. lpp.

$$FC = A_3 + A_4 - A_5 \quad [1.21.]$$

kur FC – finanšu cikls, dienas;

A_3 – krājumu aprites periods, dienas;

A_4 – debitoru parādu aprites periods, dienas;

A_5 – kreditoru parādu aprites periods, dienas.⁶⁹

Jo īsāks ir finanšu cikla garums, jo efektīvāk tiek izmantoti apgrozāmie līdzekļi. Finanšu cikla garumu var ietekmēt uzņēmuma kreditēšanas periods no piegādātāju puses; pircēju kreditēšanas periods no uzņēmuma puses; izejvielu un materiālu atrašanās periods uzņēmuma noliktavā; gatavās produkcijas ražošanas un uzglabāšanas periods uzņēmuma noliktavā.⁷⁰

1.2.5. Maksātspējas rādītāji

Uzņēmuma maksātspēja ir spēja ar saviem naudas līdzekļiem noteiktā laikā segt savas saistības.⁷¹ Maksātspēja iestājas, kad uzņēmums nespēj veikt savus maksājumus un saistību summa pārsniedz aktīvu vērtību.⁷²

Uzņēmuma maksātspējas noteikšanai var aprēķināt *saistību īpatsvaru bilancē*. Tā ir attiecība starp kopējām uzņēmuma saistībām (gan ilgtermiņa, gan īstermiņa) un aktīvu vērtību. [1.22.]

$$M_1 = \frac{S}{A} \quad [1.22.]$$

kur M_1 – saistību īpatsvars bilancē;

S – kopējās saistības, euro;

A – aktīvu vērtība, euro.⁷³

Rādītājs parāda kāda daļa no aktīviem tiek finansēta ar aizņemto kapitālu. Optimālās robežas ir no 0 līdz 0,8.⁷⁴

Kapitāla pietiekamības koeficientu var aprēķināt attiecinot kopējās saistības pret pašu kapitāla vērtību. [1.23.]

⁶⁹ Saksonova S. Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā. Rīga, Info Tiltis, 2012. 115. lpp.

⁷⁰ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 275. lpp.

⁷¹ Turpat 301. lpp.

⁷² Šneidere R. Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 196. lpp.

⁷³ Kālis I. Finanšu menedžments. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 154. lpp.

⁷⁴ Zariņa V., Strēle I. Finanšu plānošana uzņēmumā. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 53. lpp.

$$M_2 = \frac{S}{PK} \quad [1.23.],$$

kur M_2 – kapitāla pietiekamības koeficients;

S – kopējās saistības, euro;

PK – pašu kapitāla vērtība, euro.⁷⁵

Šim rādītājam ir ieteicams, lai kopējo saistību summa nepārsniegtu pašu kapitāla vērtību.

Pēc autores domām, horizontālā un vertikālā analīze, gan finanšu koeficientu analīze tās lietotājiem ļauj interpretēt finanšu pārskatu datus, noteikt uzņēmuma finansiālo stāvokli un attīstības dinamiku laika gaitā, noteikt uzņēmuma stiprās un vājās puses un, izdarot secinājumus, pieņemt lēmumus uzņēmuma vadībā, kreditēšanā vai investēšanā un citus ar uzņēmumu saistītus lēmumus.

⁷⁵ Praude. V. Finanšu instrumenti. 2 Ieguldījumi, darījumi, analīze. Latvija, Burtene, 2010. 371 lpp.

2. VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS NOZARES UN AS “LATVIJAS JŪRAS MEDICĪNAS CENTRS” SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

2.1. Latvijas veselības aizsardzības nozares vispārīgs raksturojums

Centrālās statistikas pārvaldes interneta mājaslapā ir atrodamā saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā 2. redakcija (NACE 2. red.), kas ļauj uzņēmumu Latvijas Jūras medicīnas centrs klasificēt pie iedaļas veselība un sociālā aprūpe un pie apakšiedaļas veselības aizsardzība. Šajā sadaļā ietilpst daudzprofilu vai specializēto (piemēram, ķirurģisko, psihiatrisko, narkoloģisko) slimnīcu, sanatoriju, profilatoriju, medicīnisko aprūpes namu, patvērumu, slimnīcu garīgi atpalikušiem, rehabilitācijas centru, leprozoriju un citu cilvēka veselības aprūpes iestāžu īstermiņa vai ilgtermiņa darbība ar izmitināšanu, kas nodrošina diagnostisko un medicīnisko aprūpi stacionāriem slimniekiem. Tā ietver arī medicīniskas konsultācijas un ārstēšanu vispārējās un specializētās medicīnas jomā, ko veic ģimenes ārsti, ārsti – speciālisti un ķirurgi. Tā ietver vispārējo vai specializēto zobārstniecību un ortodontiju. Turklāt šajā nodaļā ietilpst arī ar cilvēku veselības aprūpi saistītas darbības, ko veic nevis slimnīcas vai praktizējoši ārsti, bet gan vidējā medicīnas personāla darbinieki, kuri ir juridiski pilnvaroti ārstēt slimniekus.⁷⁶

Latvijas Centrālās statistikas pārvalde ir apkopojusi un publicējusi statistikas datus par veselības aizsardzības nozares Latvijas komercsabiedrību vidējiem finanšu analīzes rādītājiem. Dati nav pieejami par 2016. gadu, tāpēc turpmāk darbā salīdzinošā analīze tiek veikta tikai par trīs gadiem no četriem pētītajiem pārskata gadiem.

Tabulā 2.1. attēloti Latvijas veselības aizsardzības nozares komercsabiedrību vidējie finanšu rādītāji par 2013. līdz 2015. gadu.

⁷⁶ Centrālās Statistikas pārvaldes dati. Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija. Pieejams: <http://www.csb.gov.lv/node/29900/list> (skatīts 27.04.2017.)

**Latvijas veselības aizsardzības nozares komercsabiedrību vidējie finanšu analīzes
rādītāji par 2013.- 2015. gadu⁷⁷**

Finanšu analīzes koeficienti	2013	2014	2015
Absolūtā likviditāte (gada beigās, reizes)	1.18	1.14	0.95
Kopējā likviditāte (gada beigās, reizes)	1.62	1.66	1.45
Komerciālā rentabilitāte pirms nodokļiem (%)	2.42	3.25	3.67
Komerciālā rentabilitāte pēc nodokļiem (%)	1.93	2.67	2.86
Ekonomiskā rentabilitāte pirms nodokļiem (%)	2.00	2.79	3.18
Ekonomiskā rentabilitāte pēc nodokļiem (%)	1.59	2.29	2.47
Finansiālā rentabilitāte pirms nodokļiem (%)	5.80	8.25	9.48
Finansiālā rentabilitāte pēc nodokļiem (%)	4.63	6.77	7.38
Visu aktīvu aprīte (reizes)	0.83	0.86	0.87
Saistību īpatsvars bilancē (gada beigās, reizes)	0.65	0.64	0.65
Saistības pret pašu kapitālu (gada beigās, reizes)	1.93	1.91	1.93

Nozares vidējie absolūtās likviditātes rādītāji no 2013. līdz 2015. gadam atrodas robežās no 1,18 līdz 0,95, katru nākamo gadu mazliet samazinoties. Veselības aizsardzības nozares absolūtās likviditātes rādītāji pārsniedz teorētiskās normas robežas (0,1 – 0,7), kas liecina par to, ka uzņēmumi spēj segt savas īstermiņa saistības ar rīcībā esošiem maksāšanas līdzekļiem.

Kopējās likviditātes rādītāji visus trīs gadus atrodas pieņemto normu robežās (1 – 2). Visaugstākais rādītājs bija 2014. gadā, kas parādā, ka apgrozāmo līdzekļu vērtība 1,66 reizes pārsniedza īstermiņa saistību summu, bet viszemākais bija 2015. gadā, 1,45 reizes apgrozāmo līdzekļu vērtība bija lielāka par īstermiņa saistībām.

Kopumā nozares vidējie likviditātes rādītāji parāda, ka ārstniecības iestādēm veselības aizsardzības nozarē nevajadzētu būt grūtībām nosegt savas īstermiņu saistības, izmantojot apgrozāmos vai naudas līdzekļus.

Nozares vidējie rentabilitātes rādītāji laika posmā no 2013. gada līdz 2015. gadam katru gadu pieaug. Pēc nodokļu nomaksas komerciālā rentabilitāte ir pieaugusi no 1,93% līdz 2,86%, ekonomiskā rentabilitāte no 1,59% līdz 2,47% un finansiālā rentabilitāte ir pieaugusi no 5,80% līdz 9,48%. Straujāks kāpums bija no 2013. uz 2014. gadu un mazāks kāpums nākamajā gadā. Sekojot apgalvojumam, jo lielāka rentabilitāte, jo efektīvāk darbojas

⁷⁷ Centrālās Statistikas pārvaldes dati. Komersantu finanšu analīzes rādītāji. Pieejams: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/ekfin/ekfin__ikgad__uznemfin/UF0025.px/table/tableViewLayout2/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0 (skatīts 25.04.2017.)

uzņēmums, šī tendence vērtējama pozitīvi. Tas nozīmē, ka uzņēmumu darbības ienesīguma līmenis pieaug, pieaug peļņas norma.

No līdzekļu aprites koeficientiem Centrālā Statistikas pārvalde aprēķina tikai aktīvu aprites koeficientu. Kā attēlots 2.1. tabulā, vidējā aktīvu aprite no 2013. līdz 2015. gadam ir gandrīz nemainīga, tā ir 0,83 un 0,87 reizes pārskata gadā. Kā minēts iepriekšējā nodaļā, aktīviem jāaprit vismaz vienu reizi gadā un pat ieteicams ne mazākā kā trīs reizes gada laikā. Latvijas veselības aizsardzības vidējie rādītāji nerasniedz noteiktos kritērijus. Autore šos rādītājus nevērtē negatīvi, jo uzskata, ka tie ir atbilstoši nozares darbības specifikai, jo medicīnas jomā ir daudz dārgu iekārtu, tehnoloģiju un citu pamatlīdzekļu, kas sastāda lielāko daļu no aktīviem.

Veselības aizsardzības nozares vidējais saistību īpatsvars bilancē 2013. - 2015. gadā ir stabils un atbilst teorētiskajām normas robežām (0 - 0,8), jeb tas ir 0,64 2014. gadā un 0,65 2013. un 2015. gadā. Šis rādītājs parāda, ka vidēji 65 % no aktīviem tiek finansēti ar aizņemto kapitālu.

Literatūrā tiek minēts, ka uzņēmuma kopējai saistību summai nevajadzētu pārsniegt pašu kapitāla vērtību, bet 2.1. tabulas dati parāda pretēju tendenci. Saistību attiecība pret pašu kapitālu Latvijas uzņēmumiem veselības aizsardzības nozarē ir vidēji 1,92. 2013. un 2015. gadā 1,93 reizes, bet 2014. gadā 1,91 reizi saistību summa pārsniedz pašu kapitāla vērtību. Šis rādītājs ir atkarīgs no nozares, tomēr tik liela attiecība nav vērtējama pozitīvi, jo parāda, ka saistību summas ir gandrīz divas reizes lielākas par pašu kapitālu, kas liecina par to, ka uzņēmumiem ir nepieciešami lieli aizņēmumi, lai spētu darboties.

Kopumā autore secina, ka veselības aizsardzības nozares vidējie finanšu analīzes rādītāji liecina par to, ka ārstniecības iestādes 2013. -2015. gadā izmanto gandrīz divas reizes lielāku aizņemto kapitālu nekā pašu kapitālu, ar kā palīdzību finansē vidēji 65% no aktīviem. Uzņēmumi ir maksātspējīgi, tiem pietiek apgrozāmo un naudas līdzekļu īstermiņa saistību segšanai, pie tam līdzekļiem pēc īstermiņa saistību segšanas būtu jāpaliek pāri. Ārstniecības iestāžu rentabilitāte kopumā ir zema, bet ar katru gadu pelnīt spēja uzlabojas, kas vērtējams pozitīvi. Kā arī tiek secināts, ka nozarei ir raksturīgi zemi aktīvu aprites rādītāji.

2.2. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” saimnieciskās darbības vispārīgs

raksturojums

1944. gadā tika dibināta Latvijas Baseina Centrālā slimnīca, kuras pārraudzībā bija visas jūrniecības un zvejniecības sistēmā strādājošo ārstniecības iestādes un kuģu ārsti. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas uz vairāku Baseina slimnīcas objektu bāzes tika izveidots Latvijas Jūras medicīnas centrs. 1996.gadā saskaņā ar MK rīkojumu LJMC tika pārveidots par valsts

uzņēmumu un vienlaicīgi nodots privatizācijai. 1997.gadā privatizācijas rezultātā tika izveidota publiska akciju sabiedrība "Latvijas Jūras medicīnas centrs".⁷⁸

Šodien Latvijas Jūras medicīnas centrs ir sertificēta, augsta līmeņa, privāta ārstniecības iestāde. Reģistrēta LR Uzņēmumu reģistrā 1996. gada 27. augustā un komercreģistrā 2004. gada 27. februārī. Uzņēmuma juridiskā adrese ir Latvija, Rīga, Patversmes iela 23. Vienotais reģistrācijas numurs 40003306807.

Sabiedrības sastāvā ir vairākas iestādes: Sarkandaugavas ambulatorās veselības aprūpes centrs, Centrālā slimnīca, Vecmīlgrāvja un Ziemeļu diagnostikas centrs, Vecmīlgrāvja primārās veselības aprūpes centrs. Uzņēmumam ir meitas sabiedrība SIA "Neirožu Klīnika" (50,40 %), kas galvenokārt sniedz psihiatrijas un psihoterapijas pakalpojumus, Jūrmalā.

Sabiedrības vidējais darbinieku skaits no 2013. līdz 2016. gadam ir 370.

Medicīnas centra akcijas tiek kotētas "Nasdaq Riga" fondu biržas Baltijas otrajā sarakstā. Kopumā ir emitētas 800 000 publiskā vārda akcijas ar nominālvērtību 1,40 euro. Lielākie akcionāri ir:

- Ilze Birka 17,50 %;
- Mārtiņš Birks 17,50 %;
- Jānis Birks 12,80 %;
- Guna Švarcberga 10,36 %;
- Ilze Aizsilniece 8,62 %;
- Adomas Navickas 6,85 %.

Ārstniecības iestādes galvenie darbības veidi ir:

- slimnīcu darbība;
- vispārējā ārstu prakse;
- specializētā ārstu prakse;
- zobārstu prakse;
- pārējā darbība veselības aizsardzības jomā;
- aprūpes centru pakalpojumi;
- cita veida sociālās aprūpes pakalpojumi ar izmitināšanu;
- fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi;
- medicīnas un ortopēdisko preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos;
- un citi individuālie pakalpojumi.⁷⁹

⁷⁸ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" oficiālā mājas lapa. Vēsture. Pieejams: <http://www.ljmc.lv/vesture/> (skatīts 20.04.2017.)

⁷⁹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" neregistrētie materiāli.

Medicīnas centra galvenie sadarbības partneri ir Eiropas reģionālās attīstības fonds, Latvijas ārstu biedrība, Latvijas Māsu Asociācija un e-veselības portāls maniveselibasdati.lv.⁸⁰

LMJC 2013. gadā ir iekļauts LR Veselības inspekcijas apstiprinātajā Ārstniecības iestāžu sarakstā, kas sniedz medicīnas tūrisma pakalpojumus. Šajā sarakstā tiek iekļautas tikai tās ārstniecības iestādes, kas ir reģistrētas ārstniecības iestāžu reģistrā vismaz trīs gadus un šajā laikā iestādē ir veikta kontrole.

2013. gadā LJMC Ziemeļu diagnostikas centrs saņēma DVN Certification OY/AB, Finland kvalitātes sertifikātu ISO 9001:2008 funkcionālajā un radioloģiskajā diagnostikā, kas pašlaik derīga līdz 2018. gadam. Uzņēmums tiecas uz to, lai iegūtu ISO kvalitātes sertifikātus arī pārējām centra struktūrvienībām.

2013. gadā tika pabeigts vērienīgs 3 gadu investīciju projekts 2,3 miljonu euro vērtībā. Projekta ietvaros tika renovēts Jūras medicīnas centra veco ēku komplekss un labiekārtota teritorija atbilstoši mūsdienu medicīnas iestāžu standartiem, kā arī iegādāta jauna aparatūra un iekārtas. Izveidots ģimenes ārstu prakšu centrs un stacionārās veselības aprūpes centrs pārveidots par ambulatorās veselības aprūpes centru. Kopš izveidots jaunais ģimenes ārstu prakšu centrs, jaunu klientu skaits pieaudzis par 25 %. Projekts tapis sadarbībā ar ERAF atbalstu.

Kopš 2014. gada katru gadu tika noslēgts līgums ar Nacionālo Veselības dienestu par valsts apmaksāto medicīnas pakalpojumu sniegšanu attiecīgā gada budžetā paredzētajā apjomā.

LJMC 2014. gadā, izmantojot pirmspirkuma tiesības, no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iegādājās 5,08 % no SIA "Neirožu klīnika" pamatkapitāla, kopumā iegūstot 50,40 % no kapitāla daļām.

2015. gadā tika likvidēta LJMC meitas sabiedrība SIA "Jūras medicīna" un visi sabiedrības aktīvi tika pievienoti mātes sabiedrībai LJMC.

2016. gada martā ir parakstīts būvdarbu līgums ar SIA "Selva būve" par LJMC piederošas ēkas pārbūvi un Radioloģijas nodaļas izbūvi. Līguma summa ir 920 792 euro, neieskaitot pievienotās vērtības nodokli.

2013., 2014., 2015. gadā Jūras medicīnas centrs iegūst tiesības uz vienu gadu sniegt medicīnas aprūpi Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas pacientiem.

Medicīnas centrs ir noslēdzis sadarbības līgumus ar visām Latvijas apdrošināšanas sabiedrībām.

⁸⁰ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" oficiālā mājas lapa. Partneri. Pieejams: <http://www.ljmc.lv/partneri/> (skatīts 20.04. 2017.)

LJMC kredītriska vadības nodrošināšanai veic regulāras debitoru kontroles procedūras un parādu atgūšanas pasākumus, tādējādi nodrošinot savlaicīgu problēmu identificēšanu un risināšanu.

Sabiedrība neizmanto aizņemtos līdzekļus.

Grupa turpina realizēt intensīvu investīciju politiku, kas vērsta uz uzņēmuma konkurētspējas un rentabilitātes celšanu. 2014. gadā tika realizēts 430 000 euro lielas investīcijas, 2015. gadā 450 000 euro un 2016. gadā plānoja ieguldīt 1 100 000 euro, bet 2017. gadā plānots 500 000 euro lielas investīcijas.

Pēdējo trīs gadu laikā LJMC par attīstības virzieniem ir izvirzījusi ārvalstīs dzīvojošo pacientu piesaisti. Lai to panāktu, tiek veiktas investīcijas ar mērķi ieviest inovatīvus risinājumus medicīnas pakalpojumu servisa nodrošināšanā, celt personāla kvalifikāciju pacientu apkalpošanā, turpināt valsts politiku slimnīcu pārprofilēšanā par ambulatorajām ārstniecības iestādēm, piesaistīt medicīnas tūristus no ES, uzlabojot savu pakalpojumu piedāvājumu paketi, kā arī aktīvi reklamējot maksas medicīnas pakalpojumus vietējiem iedzīvotājiem.

LJMC neto apgrozījums no 2013. gada ar katru gadu pieaug, vidēji sastādot 5,6 miljonus euro gadā. 2013. gadā neto apgrozījums bija 5,08 milj. EUR, 2014.gadā 5,49 milj. EUR, 2015. gadā 5,79 milj. EUR un 2016. gadā jau 6,04 milj. EUR.

Neskatoties uz neto apgrozījuma pieaugumu, uzņēmums jau no 2009. gada, izņemot 2014. un 2016. gadu, strādā ar zaudējumiem. Pārskata gada zaudējumi 2013. gadā bija 3,21 tūkst. EUR, 2015. 6,26 tūkst. EUR. 2014. gadā peļņa sastādīja 1,22 milj. euro un 2016. gadā 2,7 tūkst.⁸¹

LJMC pēdējo reizi izmaksāja dividendes sabiedrības akcionāriem 2007. gadā.⁸²

Pēc uzņēmuma darbības apraksta var secināt, ka AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" ir strukturāli liels un funkcionāli daudzveidīgs uzņēmums, kas pastāvīgi aug un attīstās, un, kas svarīgi, neizmanto aizņemto kapitālu. Tomēr vairākus pārskata gadus uzņēmums strādā ar zaudējumiem, nenesot saviem īpašniekiem peļņu. Droši var teikt, ka šāds uzņēmums nevar apieties bez iekšējās, kā arī ārējās finanšu analīzes.

Tālāk autore veica Latvijas Jūras medicīnas centra SVID analīzi, lai noteiktu uzņēmuma stiprās un vājās puses, pastāvošās iespējas un iespējamos draudus.

⁸¹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

⁸² Fondu biržas Nasdaq interneta mājas lapa. Historical dividends. Pieejams:

<http://www.nasdaqbaltic.com/market/?instrument=LV0000100741&list=3&pg=details&tab=reports> (skatīts 30.04.2017.)

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" SVID analīze par 2013. – 2016. gadu.

[autores veidota tabula izmantojot ⁸³]

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Uzņēmumam ir izstrādāti mērķi un ir strādājoša stratēģija. • Medicīnas centram ir plašs pakalpojumu klāsts, kā arī vairākas brīvi pieejamas ārstniecības iestādes. • LJMC strādā augsti kvalificēti speciālisti, kas nodrošina kvalitatīvus pakalpojumus. • Uzņēmums ir noslēdzis sadarbības līgumus ar visām Latvijā strādājošām sociālās apdrošināšanas aģentūrām, kā arī NVD, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcu un citām iestādēm, kas ļauj paplašināt klientu skaitu. • LMJC ir iekļauts LR Veselības inspekcijas apstiprinātajā Ārstniecības iestāžu sarakstā, kas sniedz medicīnas tūrisma pakalpojumus, tādējādi piesaistot arī klientus no ārvalstīm. • Sabiedrībai ir pietiekams pašu kapitāls, lai spētu veikt saimniecisko darbību neiesaistot aizņemto kapitālu, tādējādi neradot liekas izmaksas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzņēmums vairākus pārskata gadus strādā ar zaudējumiem, sabiedrības rentabilitāte ir negatīva un svārstīga. • Lai sasniegtu izvirzītos mērķus ir nepieciešamas apjomīgas investīcijas. • Latvijas veselības aizsardzības nozarē ir augsta konkurence, kura neļauj uzņēmumam attīstīties vienkārši strādājot. • Neizmantojot aizņemto kapitālu, sabiedrība liedz iespēju gūt papildus finansējumu.
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Paplašināt darbību, iekarojot jaunus tirgus citās Latvijas pilsētās vai kaimiņvalstīs. • Paplašināt pakalpojumu, procedūru klāstu, iegādājoties jaunas tehnoloģijas, iekārtas. • ES finansētie projekti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reputācijas risks, kas pastāv arī jebkurai citai ārstniecības iestādei. • Veicot lielas investīcijas, pastāv risks, ka tās neatmaksāsies. • Latvijas ekonomiskās, politiskās un likumdošanas vides pārmaiņas. • Svarīgu sadarbības līgumu pārtraukšana, kas izraisītu klientu un ieņēmumu samazināšanos.

⁸³ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

3. AS “LATVIJAS JŪRAS MEDICĪNAS CENTRS” FINANŠU RĀDĪTĀJU ANALĪZE

3.1. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālā analīze

Šajā nodaļā ir aprēķinātas AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” rādītāju izmaiņas, izmantojot horizontālo jeb dinamikas analīzi. Pārmaiņas tiek analizētas procentuālā izteiksmē. Par bāzes rādītāju kalpo iepriekšējā pārskata gada rādītājs.

Pēc 3.1. tabulas datiem redzams, ka analizējamā uzņēmuma aktīvos pārskata periodā ir bijušas dažādas izmaiņas.

3.1. tabula

LJMC bilances aktīvu galveno posteņu horizontālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016.

gadu [autores veidota tabula, izmantojot ⁸⁴ un 1.1. formulu]

Analizējamie rādītāji	Relatīvās rādītāju izmaiņas, %		
	2014/2013	2015/2014	2016/2015
Bilances posteņi			
Ilgtermiņa ieguldījumi	121.07	-13.22	-24.36
nemateriālie ieguldījumi	-57.81	13.01	-7.21
pamatlīdzekļi	134.37	-13.25	-24.38
Apgrozāmie līdzekļi	36.23	8.05	62.66
krājumi	22.88	0.19	28.37
debitori	52.14	-21.70	59.04
naudas līdzekļi	34.65	14.05	65.18
Aktīvi	96.93	-9.03	-4.01

2014. gadā uzņēmums gandrīz visus aktīvus ir palielinājis. Aktīvu palielinājums par 96,93%, galvenokārt, balstās uz pamatlīdzekļu palielinājuma par 134,37%. Lielā pieauguma iemesls bija, meitas sabiedrības SIA “Neirožu klīnika” pamatkapitāla daļu iegāde 2014. gada oktobrī. Šī darījuma rezultātā LJMC pamatlīdzekļi palielinājās par 2 524 627 euro, no kuriem 2 500 000 euro bija ēkas un zemes vērtība.

2015. un 2016. gadā aktīviem ir tendence samazināties, attiecīgi par 9,03% un 4,01%. Uzņēmums ir samazinājis pamatlīdzekļus par 13,25% un 24,38%, turpretī pgrozāmos līdzekļus palielinājis par 8,05% un 62,66%, kas saistīts ar naudas līdzekļu pieaugumu par 14,05% un 65,18%.

Krājumu pieaugums visā pētītajā laika periodā ir tikai palielinājies, kopumā par 58,04%, salīdzinot ar 2013. gadu. Krājumu apjomam jābūt saskaņotam ar pārdošanas vajadzībām un pietiekamam klientu vajadzību apmierināšanai. Pārmērīgs krājumu

⁸⁴ AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” npublicētie materiāli.

palielinājums rada naudas līdzekļu nepamatotu iesaldēšanu.⁸⁵ LJMC krājumu lielāko daļu veido medikamenti noliktavā un aptiekā. LJMC npublicētajos materiālos tiek minēts, ka klientu skaits palielinās (pēc jaunā ģimenes ārstu prakšu centra izveides, jaunu klientu skaits pieaudzis par 25 %), tas nozīmē, ka pieprasījums pēc krājumiem pieaug. Tāpēc autore krājumu pieaugumu par 58,04% vērtē pozitīvi.

Debitoru parādu pieaugums par 52,14% 2014. gadā un 59,04% 2016. gadā var liecināt par to, ka debitori nespēj laicīgi atmaksāt savas saistības, bet atsaucoties uz nozares debitoru specifiku, palielinājums vērtējams pozitīvi, jo liecina par klientu skaita pieaugumu.

Analizējot saimniecisko līdzekļu finansēšanas avotu pārmaiņas, tabulā 3.2. redzams, ka 2014. gadā pašu kapitāla palielināšanās par 103,39% notika uz rezervju (192,19%) un nesadalītās peļņas (65,47%) pieauguma rēķina.

3.2. tabula

LJMC bilances pasīvu galveno posteņu horizontālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016.

gadu [autores veidota tabula, izmantojot⁸⁶ un 1.1. formulu]

Analizējamie rādītāji	Relatīvās rādītāju izmaiņas, %		
	2014/2013	2015/2014	2016/2015
Pašu kapitāls	103.39	-8.15	-2.03
akciju vai daļu kapitāls	-1.61	0.00	0.00
rezerves	192.19	0.00	-13.54
nesadalītā peļņa	65.47	-12.35	4.10
nekontrolējošā līdzdalība		-22.34	-14.74
Kreditori	117.68	-12.54	-0.56
ilgtermiņa	153.26	-10.74	-28.37
īstermiņa	71.94	-15.77	54.90
Pasīvs	96.93	-9.03	-4.01

No 2014. līdz 2016. gadam pašu kapitāla vērtība samazinājās par 8,15% un 2,03%, jo 2015. gadā samazinās nesadalītā peļņa par 12,35% un 2016. gadā uzņēmums samazināja pārvērtēšanas rezerves par 13,54%. Kā arī 2014. gadā sabiedrības bilancē parādījās postenis nekontrolējošā līdzdalība, kas saistīta ar meitas sabiedrību SIA "Neirožu klīnika" mazākumdaļu (49,60%).

Akciju un daļu kapitāls 2014. gadā tika samazināts no 1 138 297 euro uz 1 120 000 euro un netika mainīts pārējos trīs gadus.

⁸⁵ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 265. lpp.

⁸⁶ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

2014. gadā tika izveidotas 2 379 400 euro vērtas ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas rezerves, kas arī bija iemesls rezervju straujajam pieaugumam, 2016. gadā rezervju apmēru samazināja par 13,54%.

Kreditoru saistību pieaugums par 117,68%, saistīts ar piegādātāju un darbuņēmēju saistību un nodokļu parāda vērtības pieaugumu, aptuveni divas reizes. Nākamajos gados saistību summas mazliet samazinājās. Ilgtermiņa kreditoru vērtības samazinājums par 10,74% 2015. gadā un 28,37% 2016. gadā, vērtējams pozitīvi. Īstermiņa saistību summa 2015. gadā samazinājās par 15,77%, bet 2016. gadā atkal palielinājās par 54,90%, kas galvenokārt saistās ar piegādātāju un darbuņēmēju parāda un nodokļu parāda summas pieaugumu, kas nav vērtējams negatīvi, jo uzņēmumam pietiek naudas līdzekļu īstermiņa saistību segšanai.

Kopumā bilances kopsumma ir samazinājusies par 12,69%, salīdzinot ar 2014. gadu, bet palielinājusies par 71,95%, salīdzinot ar 2013. gadu.

LJMC peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālās analīzes rezultāti par laika posmu 2013. – 2016. gads apkopoti 3.3. tabulā.

3.3. tabula

LJMC peļņas vai zaudējuma aprēķina galveno iedaļu horizontālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016. gadu [autores veidota tabula, izmantojot ⁸⁷ un 1.1. formulu]

Analizējamie rādītāji	Relatīvās rādītāju izmaiņas, %		
	2014/2013	2015/2014	2016/2015
PZA iedaļas			
Neto apgrozījums	7.95	5.51	4.39
realizētās produkcijas pašizmaksa un sniegto pakalpojumu izmaksas	-2.94	11.90	0.24
Bruto peļņa	1370.80	-56.27	107.13
administrācijas izmaksas	3.42	10.43	19.53
pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	561.40	-76.49	18.12
pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	1238.17	2351.06	-71.33
Peļņa pirms nodokļiem	462.78	-162.63	-94.33
uzņēmuma ienākuma nodoklis	70.94	334.95	-60.89
Pārskata gada peļņa pēc nodokļiem	-480,63	-151,50	-100,44

LJMC neto apgrozījuma daudzums no 2013. gada līdz 2016. gadam ir tikai palielinājies. 2014. gadā par 7,95%, 2015. gadā par 5,51% un 2016. gadā par 4,39%. Neto apgrozījuma palielinājums, tiek vērtēts pozitīvi, jo liecina par sniegto pakalpojumu un preču pieprasījuma pieaugumu.

Realizētās produkcijas pašizmaksa un sniegto pakalpojumu izmaksu samazinājums 2014. gadā vērtējams pozitīvi, bet pieaugums 2015. gadā par 11,90% negatīvi, turklāt

⁸⁷ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

izmaksu pieaugums bija lielāks nekā neto apgrozījuma pieaugums. 2016. gadā sniegto pakalpojumu izmaksas pieauga par 0,24%, kas nav vērtējams negatīvi, jo vienlaicīgi pieauga arī neto apgrozījums.

LJMC bruto peļņa 2014. gadā strauji palielinājās par 1370,8 % . Tik lielas procentuālās izmaiņas skaidrojamas ar 2013. gada bruto zaudējumiem (-40 454 euro), bet 2014. gadā uzņēmums guva peļņu (514 091 euro). 2015. gadā bruto peļņa samazinājās par 56,27% un tad atkal pieauga par 107,13%, pateicoties neto pieaugumam.

Administrācijas izmaksas no 2013. līdz 2016. gadam pieauga, ar katru gadu vairāk un vairāk, attiecīgi par 3,42%, 10,43% un 19,53%. Šie pieaugumi vērtējami negatīvi.

LJMC pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi ir nestabili. 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, tie pieauga par 561,40%, tad samazinājās par 76,49% un 2016. gadā atkal pieaug par 18,12%. Pārējos saimnieciskās darbības ieņēmumus sastāda ieņēmumi no nomas maksas, saņemto ERAF līdzekļu amortizācija, atmaksātais pārmaksātais nodoklis un pārējie ieņēmumi, bet 2014. gadā šim sarakstam pievienojās iegādāto neto aktīvu patiesās vērtības pārsniegums pār iegādes cenu (969 476 EUR), kas, galvenokārt, arī veido ieņēmumu pieaugumu par 561, 40%.

Laika posmā no 2013. līdz 2015. gadam LJMC pārējām saimnieciskās darbības izmaksām ir vērojama tendence strauji palielināties. Šīs izmaksas veido zaudējumi no pamatlīdzekļu norakstīšanas un pārējie izdevumi, 2015. gadā parādās arī zaudējumi no zemes vērtības samazināšanas. Pārējo izmaksu pieaugums 2014. gadā par 1370,80% vērtējams negatīvi, bet izmaksu pieaugums par 2351,06% 2015. gadā nav vērtējams negatīvi, jo, galvenokārt, tas radās saistībā ar zemes gabala Jūrmalā atgūstamās summas samazinājumu (Jūrmala 2015. gadā piedzīvoja nekustamā īpašuma cenu būtisku kritumu ģeopolitiskās situācijas un izmaiņām tiesību aktos ietekmē). Bet 2016. gadā izmaksas samazinājās par 71,33%, jo šajā gadā nebija zaudējumi no zemes vērtības samazināšanas.

Medicīnas centra peļņa pirms nodokļiem 2014. gadā palielinājās par 462,78%, taču 2015. un 2016. gadā samazinājās attiecīgi par 162,63% un 94,33%.

Sabiedrības pārskata gada zaudējumu pieaugums 2014. gadā par 480,63%, nozīmē, ka uzņēmums šajā gadā gūst 1 215 426 euro peļņu. Pārskata gada peļņas samazinājums par 151,50% 2015. gadā atnes uzņēmumam zaudējumus 625 942 euro vērtībā, bet 2016. gadā zaudējumi samazinājās par 100,44% un uzņēmumam veidojas peļņa 2 753 euro.

Kopumā autore secina, ka pēdējo četru gadu laikā uzņēmums ir palielinājis savas izmaksas straujāk, nekā palielinājās neto apgrozījums, kas rezultējas ar zaudējumiem pārskata gada beigās. Autore uzskata, ka uzņēmumam ir nepieciešams izskatīt savu izmaksu politiku, lai sabiedrība neciestu zaudējumus, nepieciešams samazināt un kontrolēt izmaksas.

3.2. Bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina vertikālā analīze

Šajā nodaļā tiek analizēts AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilance un peļņas vai zaudējuma aprēķins, par laika periodu no 2013. gada līdz 2016. gadam, izmantojot vertikālo jeb struktūras analīzes metodi.

3.4. tabulā ir attēlots LJMC bilances aktīvu galveno posteņu īpatsvars no bilances kopsummas.

3.4. tabula

LJMC bilances aktīvu galveno posteņu vertikālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁸⁸ un 1.2. formulu]

Analizējamie rādītāji	Struktūras relatīvie rādītāji, %			
	2013	2014	2015	2016
Bilances posteņi				
Ilgtermiņa ieguldījumi	71.55	80.32	76.62	60.38
nemateriālie ieguldījumi	0.40	0.09	0.11	0.10
pamatlīdzekļi	67.42	80.23	76.51	60.28
ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	3.73			
Apgrozāmie līdzekļi	28.45	19.68	23.38	39.62
krājumi	1.72	1.08	1.18	1.58
debitori	3.73	2.88	2.48	4.11
naudas līdzekļi	23.00	15.72	19.71	33.92
Aktīvi	100.00	100.00	100.00	100.00

Pēc 3.4. tabulā apkopotās informācijas var spriest, ka uzņēmuma lielāko aktīvu daļu veido ilgtermiņa ieguldījumi. Ilgtermiņa ieguldījumu visaugstākais īpatsvara līmenis bija 2014. gadā – 80,32 %, bet viszemākais īpatsvara līmenis bija 2016. gadā – 60,38%. Ilgtermiņa ieguldījumu lielāko daļu veido pamatlīdzekļi. 2014. gadā pamatlīdzekļi sastādīja 99,89% no ilgtermiņa ieguldījumiem un 80,23% no aktīvu kopsummas, bet līdz 2016. gadam to īpatsvars samazinājās par 19,95%, attiecīgi palielinājās apgrozāmo līdzekļu īpatsvars bilancē.

Apgrozāmo līdzekļu struktūras analīze parāda, ka 2016. gadā apgrozāmie līdzekļi, pēdējo četru gadu laikā, sasniedza savu augstāko atzīmi jeb 39,62% no aktīvu kopsummas, bet viszemākais punkts bija 2014. gadā – 19,68%. Lielāko apgrozāmo līdzekļu daļu veido nauda. 2014. gadā naudas līdzekļi sastādīja 15,72% no visiem aktīviem. Salīdzinot 2016. gada rādītāju ar 2014. gada rādītājiem, tad redzams, ka šajā laika posmā nauda palielinājās 2,2 reizi, sastādot 33,92% no aktīvu kopsummas un 85,62% no apgrozāmo līdzekļu kopsummas.

Krājumi 2013. - 2016. gadā mainījās nenozīmīgi. Kopumā to īpatsvars samazinājās par 0,14 % četru gadu laikā.

Arī debitoriem ir nenozīmīgs 0,38% palielinājums 2016. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu.

⁸⁸ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

Izpētot bilances aktīvu sastāvu un struktūru, autore secina, ka ilgtermiņa ieguldījumiem uzņēmumā ir liela nozīme, kas saistās ar sabiedrības darbības specifiku.

3.5. tabula parāda, ka pašu kapitāla īpatsvars pret bilances kopsummu pētāmajā periodā svārstās no 77,39% 2013. gadā līdz 80,01% 2016. gadā, katru gadu mazliet palielinoties.

3.5. tabula

LJMC bilances pasīvu galveno posteņu vertikālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁸⁹ un 1.2. formulu]

Analizējamie rādītāji	Struktūras relatīvie rādītāji, %			
	2013	2014	2015	2016
Bilances posteņi				
Pašu kapitāls	77.39	79.93	80.70	80.01
akciju vai daļu kapitāls	23.12	11.55	12.70	13.23
rezerves	16.98	25.19	27.70	24.30
nesadalītā peļņa	37.30	31.34	30.20	32.75
nekontrolējoša līdzdalība		11.85	10.11	8.98
Uzkrājumi	4.45			
Kreditori	18.16	20.07	19.30	19.99
ilgtermiņa	10.19	13.10	12.85	9.59
īstermiņa	7.97	6.96	6.45	10.40
Pasīvs	100.00	100.00	100.00	100.00

Akciju vai daļu kapitāls ir vidēji 15,15% no pasīva kopsummas, kā noteikt iepriekšējā nodaļā, pēdējos trīs gadus tas nav mainījies, tāpēc strukturālās izmaiņas ir saistītas ar pasīva kopsummas izmaiņām.

Rezervju īpatsvara palielināšana par 7,32%, salīdzinājumā ar 2013. gadu, vērtējama pozitīvi.

Nesadalītā peļņa četru gadu laikā ir samazinājusies no 37,30% līdz 32,75% no bilances kopsummas, kas saistīts ar sabiedrības pārskata gada zaudējumu daļu, kas attiecās uz sabiedrības akcionāriem. Nesadalītās peļņas pozitīvā vērtība, neskatoties uz to, ka uzņēmums pēdējos gadus strādā ar zaudējumiem, ir tāpēc, ka sabiedrība nesadala peļņu jau no 2008. gada. Līdz 2013. gadam pie iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas papildus tika pieskaitīts nekustamā īpašuma pārvērtēšanas nolietojums, kas bija lielāks nekā pārskata gada zaudējumi, tāpēc nesadalītā peļņa pasīvā pieauga.

Nekontrolējošā līdzdalības daļa 2014. gadā sastādīja 11,85% un līdz 2016. gadam īpatsavrs samazinājās līdz 8,98%.

⁸⁹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

Uzkrājumi 2013. gadā veidoja 4,45% no pasīva vērtības. Tā kā 2014. gadā tika veikta nebūtisko posteņu pārklasifikācija, kas neietekmēja pārskata gada kopējos rezultātus, tad uzkrājumi nākamajos pārskata gados pasīvā atsevišķi vairs netiek attēloti.

Saistību īpatsvars svārstās nenozīmīgi. 2013. gadā tas bija 18,16% un līdz 2016. gadam palielinājās līdz 19,99% no bilances kopsummas.

Pēc autores domām, pasīva struktūra liecina par pietiekami augstu finansiālo stabilitāti. Redzams, ka ilgtermiņa ieguldījumi tiek finansēti no uzņēmuma pašu kapitāla.

LJMC peļņas vai zaudējuma aprēķina vertikālās analīzes rezultāti par 2013. – 2016. gadu ir attēloti 3.6. tabulā. Par aprēķinu bāzi tiek izmantots neto apgrozījumu.

3.6. tabula

LJMC peļņas vai zaudējuma aprēķina galveno iedaļu vertikālās analīzes rezultāti par 2013. - 2016. gadu [autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁰ un 1.3. formulu]

Analizējamie rādītāji	Struktūras relatīvie rādītāji, %			
	2013	2014	2015	2016
PZA iedaļas				
Neto apgrozījums	100.00	100.00	100.00	100.00
realizētās produkcijas pašizmaksa un sniegto pakalpojumu izmaksas	100.80	90.63	96.12	92.29
Bruto peļņa vai zaudējumi	-0.80	9.37	3.88	7.71
administrācijas izmaksas	9.07	8.68	9.09	10.41
pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	3.49	21.40	4.77	5.39
pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	0.04	0.53	12.35	3.39
Peļņa/ zaudējumi pirms nodokļiem	-6.59	21.68	-12.79	-0.70
uzņēmuma ienākuma nodoklis	0.30	0.48	1.98	0.74
Pārskata gada peļņa/ zaudējumi pēc nodokļiem	-6.28	22.16	-10.82	0.05

Veicot LJMC peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūras analīzi, autore secina, ka realizētās produkcijas pašizmaksa un sniegto pakalpojumu izmaksas aizņem vislielāko daļu no neto apgrozījuma īpatsvara. 2013. gadā tās bija par 0,80% lielākas nekā neto apgrozījumu, tādējādi veidojot bruto zaudējumus 0.80% no neto apgrozījuma jeb 40 454 euro. Nākamajos pārskata gados produkcijas pašizmaksa un pakalpojumu izmaksas samazinājās līdz 90,63% 2014. gadā, tad pieauga līdz 96,12% 2015. gadā un atkal samazinājās līdz 92,29%. Tādējādi pēdējos trīs gadus uzņēmumam bija bruto peļņa, kas sastādīja 9,37% - 2014. gadā, 3,88% - 2015. gadā un 7,71% no neto apgrozījuma 2016. gadā.

Administrācijas izmaksas svārstās no 8,68% līdz 10,41% pēdējo četru gadu laikā. Autore secina, ka administrācijas izmaksas ir stabilākās no visām sabiedrības izmaksu grupām.

⁹⁰ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi ir ļoti svārstīgi. 2013. gadā tie ir tikai 3,49% jeb 177 445 euro, 2014. gadā šis skaitlis palielinājās sešas reizes (1 173 614 euro) jeb 21,40% no neto apgrozījuma summas. 2015. gadā ieņēmumu struktūra samazinājās līdz 4,77% un 2016. gadā atkal mazliet palielinājās, un sasniedza atzīmi 5,39%.

Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ir zemas, no 0,04% līdz 3,39%, izņemot 2015. gadu, kad tās sastādīja 12,35% no neto apgrozījuma vērtības. Kā skaidrots iepriekšējā nodaļā, tad šim izmaksu pieaugumam ir vienreizējs raksturs un tas nav vērtējams negatīvi.

Peļņas/ zaudējumu pirms nodokļiem struktūra ir mainīga. 2013., 2015. un 2016. gadā uzņēmumam bija zaudējumi no saimnieciskās darbības, kas sastādīja attiecīgi 6,59%, 12,79 % un 0,70% no neto apgrozījuma vērtības, bet 2014. gadā uzņēmumam bija peļņa pirms nodokļu atskaitīšanas 21,68%.

Pārskata gada peļņas/zaudējums īpatsvars no neto apgrozījuma 2014. un 2016. gadā ir pozitīvs, veidojot 22,16% un 0,05% no neto apgrozījuma jeb 1 215 426 euro un 2 753 euro. 2013. un 2015. gadā šie rādītāji ir negatīvi jeb zaudējumi 319 323 un 625 942 euro vērtībā.

Kopumā peļņas vai zaudējuma vertikālā analīzes rezultāti ļauj secināt, ka uzņēmuma izmaksu īpatsvars pārsniedz ieņēmumu īpatsvaru, kas vērtējams negatīvi. Kā iepriekš minēts, sabiedrībai vajadzētu pievērst uzmanību izmaksu samazināšanai un kontrolei.

3.3. Likviditātes rādītāju analīze un novērtējums

LMJC absolūtās likviditātes koeficients no 2013. līdz 2016. gadam ir augsts. Zemākais rādītājs ir 2,26 2014. gadā un augstākais rādītājs ir 3,26 2016. gadā. [3.7.]

3.7. tabula

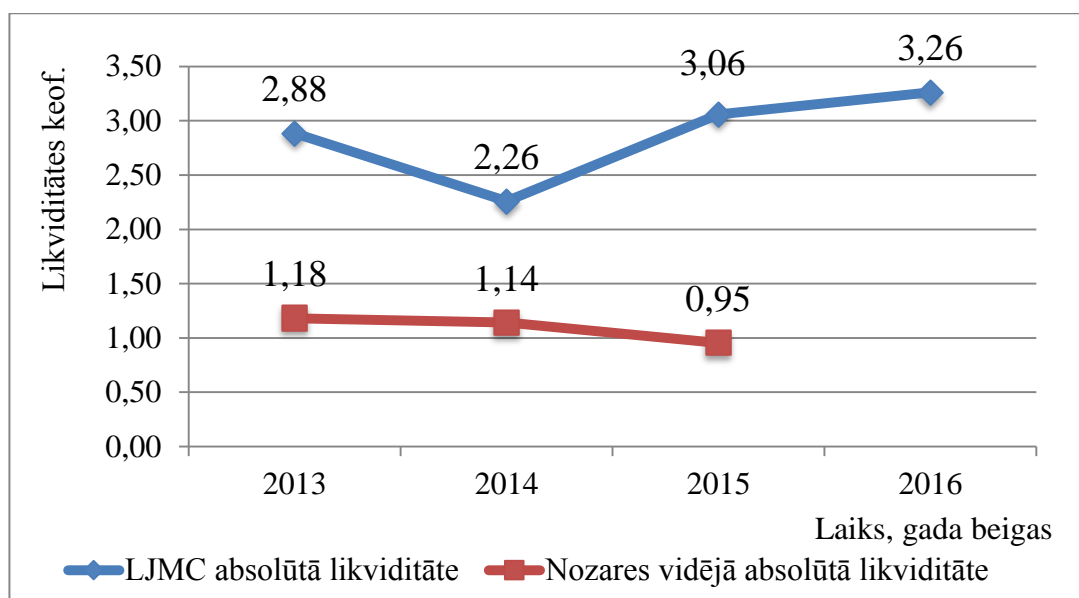
LJMC absolūtās likviditātes koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹¹ un 1.4. formulu]

	2013	2014	2015	2016
naudas līdzekļi, EUR	1132437	1524805	1739013	2 872 519
īstermiņa vērtspapīri, EUR	0	0	0	0
īstermiņa saistības, EUR	392603	675030	568584	880 709
LJMC absolūtā likviditāte	2.88	2.26	3.06	3.26

Šie rādītāji ir apmēram divas līdz trīs reizes augstāki nekā nozares vidējie rādītāji, kas grafiski attēlots 3.1. attēlā.

⁹¹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

3.1. att. LJMC un nozares vidējā absolūtās likviditātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu
[autore veidota diagramma, izmantojot 3.7. tabulas datus]

3.1. attēlā redzams, ka LJMC un nozares vidējie rādītāji 2014. gadā samazinās, turpretī 2015. gadā ir vērojama atšķirīga tendence. LJMC absolūtās likviditātes koeficients paaugstinās par 1,20, bet nozares vidējie rādītāji samazinās par 0,19.

No vienas puses starpība starp koeficientiem liecina par to, ka sabiedrība tiešām spēj nosegt visas savas īstermiņa saistības, izmantojot naudas līdzekļu un to ekvivalentus, bet no otras puses, tik liela attiecība var liecināt par grūtībām šos līdzekļus realizēt uzņēmuma darbībā.

Starpseguma likviditāte arī parāda augstus rezultātus no 2013. līdz 2016. gadam.[3.8.]

3.8. tabula

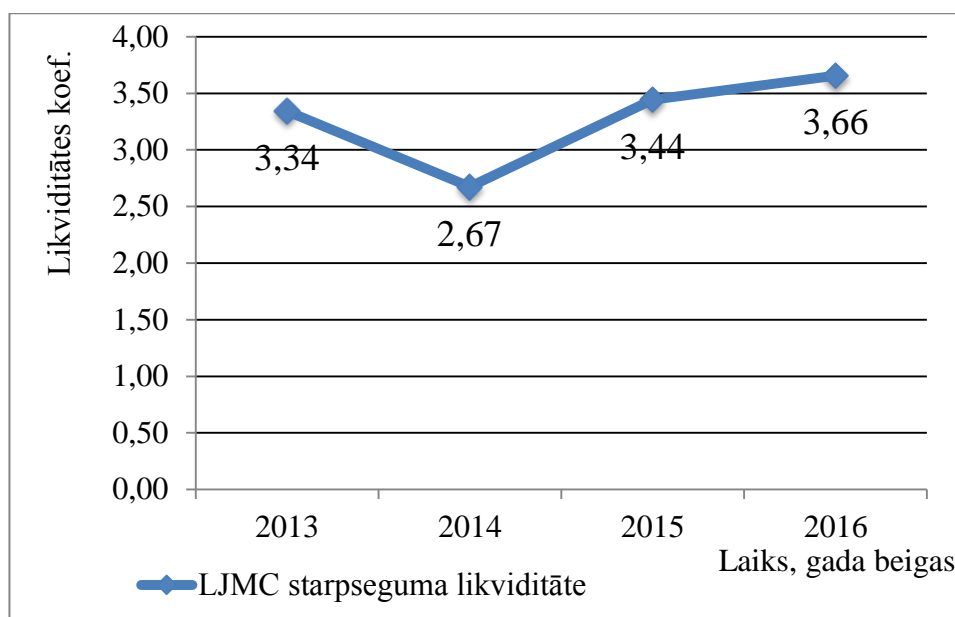
LJMC starpseguma likviditātes koeficients par 2013. līdz 2016. gadu

[autore veidota tabula, izmantojot ⁹² un 1.5. formulu]

	2013	2014	2015	2016
naudas līdzekļi, EUR	1 132 437	1 524 805	1 739 013	2 872 519
īstermiņa vērtspapīri, EUR	0	0	0	0
īstermiņa debitori, EUR	180 117	279 635	218 950	348 229
īstermiņa saistības, EUR	392 603	675 030	568 584	880 709
LJMC starpseguma likviditāte	3.34	2.67	3.44	3.66

Šī rādītāja teorētiskās robežas ir no 0,8 līdz 1, bet LJMC rādītājs par pārskata laiku nenolaidās zemāk par 2,67 (2014. gadā). Augstāko punktu sasniedz 2016. gadā, 3,66.[3.2.]

⁹² AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" neregulārie materiāli.

3.2. att. LJMC starpseguma likviditātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.8. tabulas datus]

Tā kā uzņēmuma īstermiņa vērtspapīru vērtība ir nulle, tad starpseguma likviditāte liecina par to, ka uzņēmums, izmantojot savus naudas līdzekļus un debitoru parādu vērtību naudas izteiksmē, spēj segt savas īstermiņa saistības.

LJMC kopējā likviditāte no 2013. līdz 2016. gadam ir ļoti augsta. Zemākā vērtība ir 2,83 2014. gadā un augstākā vērtība ir 3,81 2016. gadā. [3.9.]

3.9. tabula

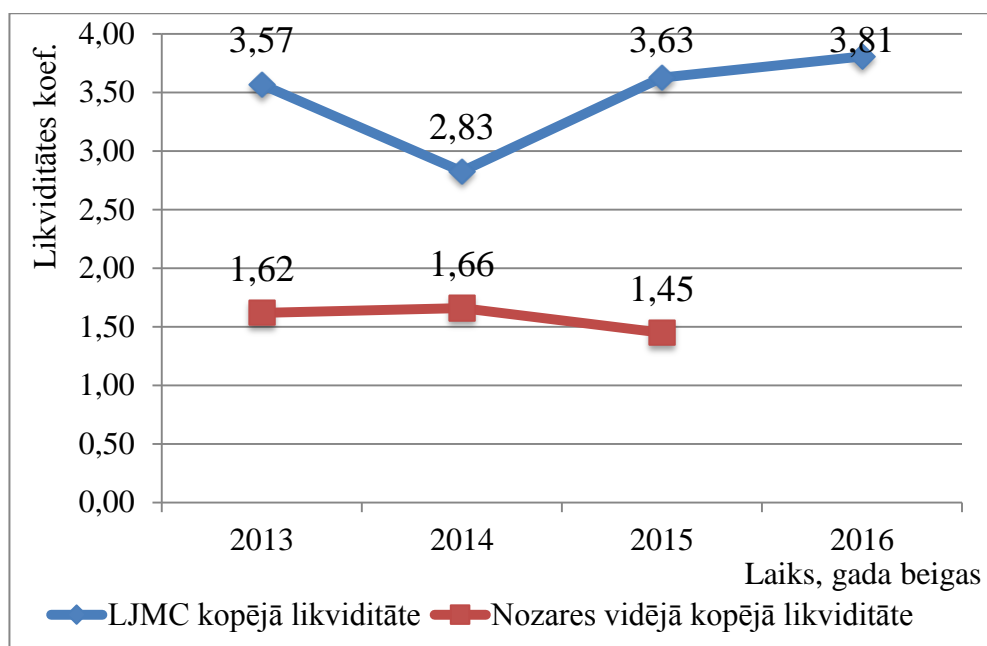
LJMC kopējās likviditātes koeficients par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹³ un 1.6. formulu]

	2013	2014	2015	2016
apgrozāmie līdzekļi, EUR	1 401 108	1 908 735	2 062 456	3 354 882
īstermiņa saistības, EUR	392 603	675 030	568 584	880 709
LJMC kopējā likviditāte	3.57	2.83	3.63	3.81

Tik augsti rādītāji jeb augstāki par 3, liecina par neefektīvu apgrozāmo līdzekļu izmantošanu. Nozares vidējie rādītāji arī pārsniedz normas robežas [3.3.], bet nepārsniedz atzīmi trīs, kas liecina par to, ka uzņēmumi veselības aizsardzības nozarē strādā veiksmīgi un ir maksātspējīgi, kā arī nozarei kopumā ir raksturīgi augsti likviditātes rādītāji.

⁹³ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

3.1. att. LJMC un nozares vidējā kopējās likviditātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.1. un 3.9. tabulas datus]

Autore secina, ka LJMC absolūtās un kopējās likviditātes rādītāji ir augstāki nekā vidēji nozarē, tas liecina par to, ka uzņēmums ir maksāspējīgs un tam nav grūtību nosegt savus regulāros maksājumus, izmantojot apgrozāmos līdzekļus vai tikai naudas līdzekļus, bet tā kā liela daļa līdzekļu vēl paliek pāri, tad tas liecina arī par neefektīvu apgrozāmo un naudas līdzekļu izmantošanu.

3.4. Rentabilitātes rādītāju analīze un novērtējums

Kā parāda 3.10. un 3.11. tabulas, LJMC komerciālās rentabilitātes rādītāji gan pirms, gan pēc nodokļu nomaksas no 2013. gada līdz 2016. gadam ir svārstīgi.

3.10. tabula

LJMC operatīvās darbības rentabilitātes koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁴ un 1.7. formulu]

	2013	2014	2015	2016
peļņa pirms nodokļiem, EUR	-334 713	1 189 118	-740 368	-42 000
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
LJMC operatīvās darbības rentabilitāte, %	-6.59	21.68	-12.79	-0.70

Operatīvā darbība jeb komerciālā rentabilitāte pirms nodokļiem 2013., 2015. un 2016. gadā bija negatīva, attiecīgi -6,59%, -12,79% un -0,70%, bet 2014. gadā rentabilitāte pieauga līdz 21,68%.

⁹⁴ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" neregulārie materiāli.

Līdzīgas svārstības uzrāda arī realizācijas rentabilitāte. [3.11.]

3.11. tabula

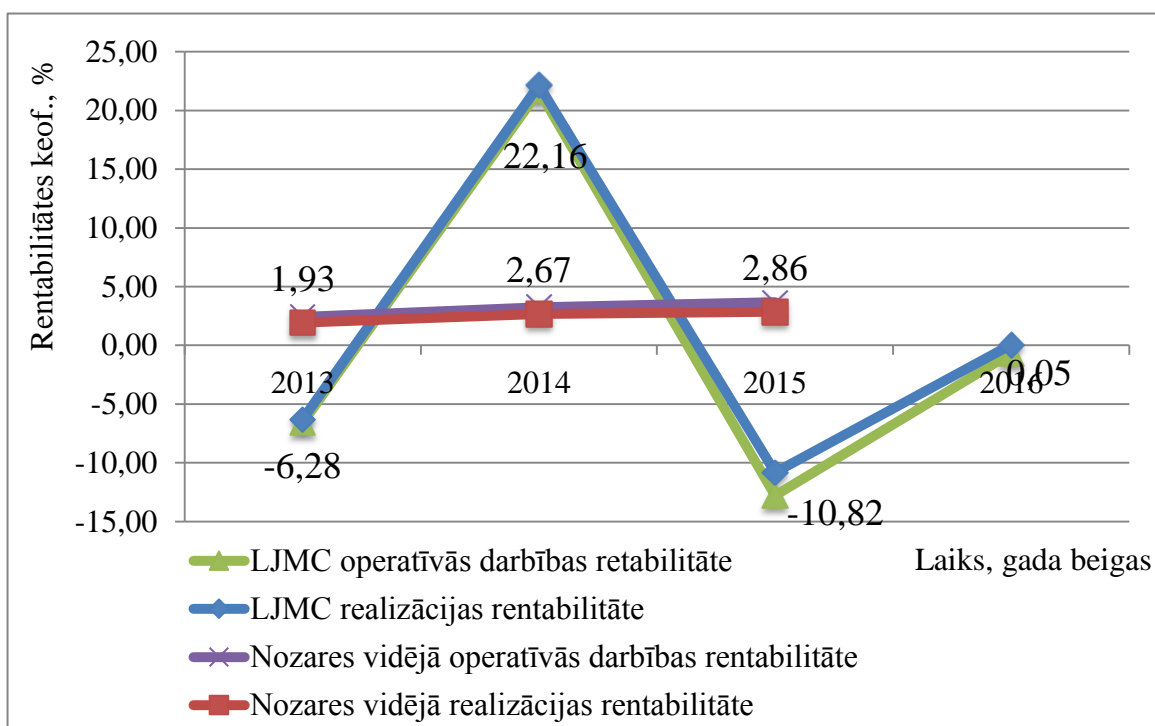
LJMC realizācijas rentabilitātes koeficients par 2013. – 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁵ un 1.8. formulu]

	2013	2014	2015	2016
tīrā peļņa, EUR	-319 323	1 215 426	-625 942	2 753
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
LJMC realizācijas rentabilitāte, %	-6,28	22,16	-10,82	0,05

Realizācijas jeb komerciālā rentabilitāte pēc nodokļu atskaitīšanas 2013. un 2015. gadā bija negatīva, attiecīgi -6,32% un -10,82%, bet 2014. un 2016. gadā pozitīva. Savu augstāko punktu sasniedzot pie 22,16%. Negatīvā rentabilitāte skaidrojama ar uzņēmuma izmaksu pārsvaru par ienākumiem.

3.4 attēlā ir salīdzināta LJMC komerciālā rentabilitāte ar veselības aizsardzības nozares vidējiem komerciālās rentabilitātes rādītājiem. Lai diagramma būtu labāk uztverama, tajā ir norādītas tikai realizācijas rentabilitātes vērtības.

3.4. att. LJMC un nozares vidējās komerciālās rentabilitātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.1., 3.10. un 3.11. tabulas datus]

⁹⁵ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" neregulāri publicētie materiāli.

Kā redzamas 3.4. attēlā, nozares vidējie rādītāji nav augsti, tie svārstās robežās no 1,93% līdz 2,86%. LJMC rādītāji par 2013. un 2015. gadu ir zemāki nekā nozarei vidēji, tas nozīmē, ka uzņēmums, salīdzinot ar saviem konkurējošiem uzņēmumiem, strādā nerentabli. 2014. gadā komerciālā rentabilitāte bija 8,30 reizes augstāka nekā nozarē vidēji jeb 22,16%.

Analizējot komerciālās rentabilitātes rādītājus, autore secina, ka, trijos no četriem izpētītajiem gadiem, uzņēmums, lielo izmaksu dēļ, strādā nerentabli. Precīzāk, 2013. gadā 1 uzņēmumā apgrozītais euro radīja zaudējumus 0.06 centu apmēra. 2014. gadā saimnieciskās darbības rezultātā radās peļņa, 1 uzņēmumā apgrozītais euro radīja peļņu 0.22 centu apmērā. Pozitīvais rezultāts saistīts ar pārējo saimniecisko darbības ieņēmumu lielo apjomu. Tomēr 2015. gadā 1 sabiedrībā apgrozāmais euro atkal radīja zaudējumus 0,10 centu apmēra. 2016. gads noslēdzās ar nelielu peļņu, 1 uzņēmumā apgrozāmais euro nesa 0,0005 centu peļņu.

LJMC bruto peļņas rentabilitāte par 2013. – 2016. gadu ir aprēķināta 3.12. tabulā.

3.12. tabula

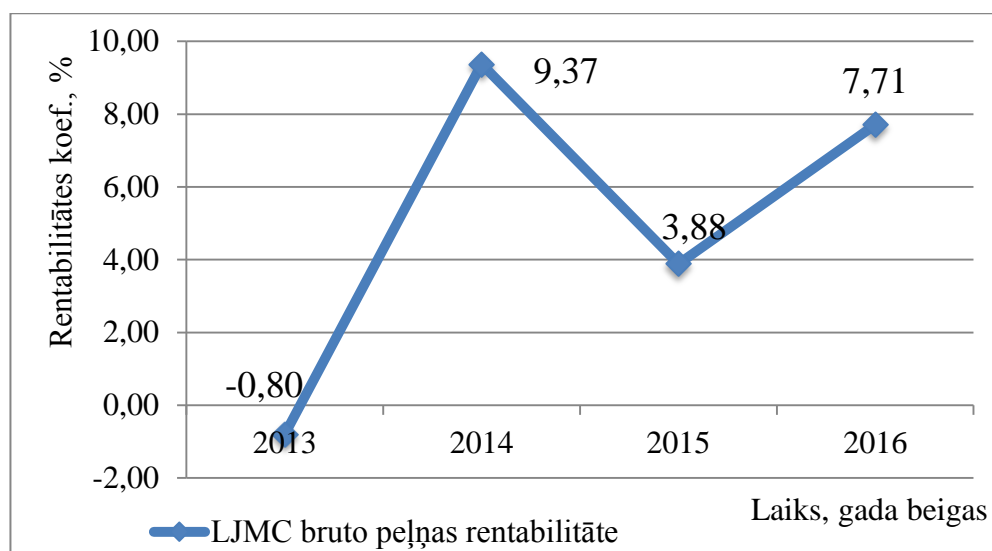
LJMC bruto peļņas rentabilitātes koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁶ un 1.9. formulu]

	2013	2014	2015	2016
bruto peļņas, EUR	-40 454	514 091	224 813	465 664
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
LJMC bruto peļņas rentabilitāte, %	-0.80	9.37	3.88	7.71

No 2014. gada līdz 2016. gadam bruto peļņas rentabilitātei ir pozitīvas vērtības. 2014. gadā 9,37%, 2015. gadā 3,88% un 2016. gadā 7,71%, tas nozīmē to, ka uzņēmuma sniegto pakalpojumu atdeve ir uzlabojusies, salīdzinot ar 2013. gadu. 2013. gadā LJMC bruto peļņa bija negatīva jeb zaudējumi 40 454 euro apmērā, par ko arī liecina negatīvais rentabilitātes rādītājs -0,80%.

⁹⁶ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

3.5. att. LJM bruto peļņas rentabilitātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.12. tabulas datus]

Autore secina, ka bruto peļņas rentabilitāte, kas ir saistīta ar tiešajiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem un izmaksām, kopumā uzrāda labākus, rentablākus rezultātus, nekā operatīvās darbības vai realizācijas rentabilitātes. Tas liecina par to, ka sabiedrībai nepieciešams pievērst lielāku uzmanību izmaksām, kas ir netieši saistītas ar saimniecisko darbību: administrācijas un pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, ko arī apliecina peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālās analīzes rezultāti.

3.13. tabulā ir aprēķināta AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” ekonomiskā jeb aktīvu rentabilitāte pirms nodokļiem no 2013. līdz 2016. gadam.

3.13. tabula

LJM ekonomiskās rentabilitātes pirms nodokļiem koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁷ un 1.10. formulu]

	2013	2014	2015	2016
peļņa pirms nodokļiem, EUR	-334 713	1 189 118	-740 368	-42 000
aktīvu vidējā vērtība, EUR	5 110 765	7 310 938	9 259 526	8 644 423
LJM ekonomiskā rentabilitāte pirms nodokļiem, %	-6.55	16.26	-8.00	-0.49

Ekonomiskā rentabilitāte pirms nodokļiem 2013., 2015. un 2016. gadā bija negatīva jeb -6,55%, -8,00% un -0,49%, tas nozīmē, ka 1 aktīva euro vienība uzņēmumam radīja 0,07, 0,08 un 0,005 centu zaudējumus. Taču 2014. gadā rādītāji uzlabojās un 1 aktīvu euro vienība sabiedrībai nodrošināja 0,16 centu peļņu.

⁹⁷ AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” neregistrētie materiāli.

LJMC ekonomiskā rentabilitāte pēc nodokļiem bija pozitīva 2014. (16,62%) un 2016. gadā (0,03%). Pārējos analizējamajos gados tā bija negatīva (2013. -6,25% un 2015. -6,76%). [3.14.]

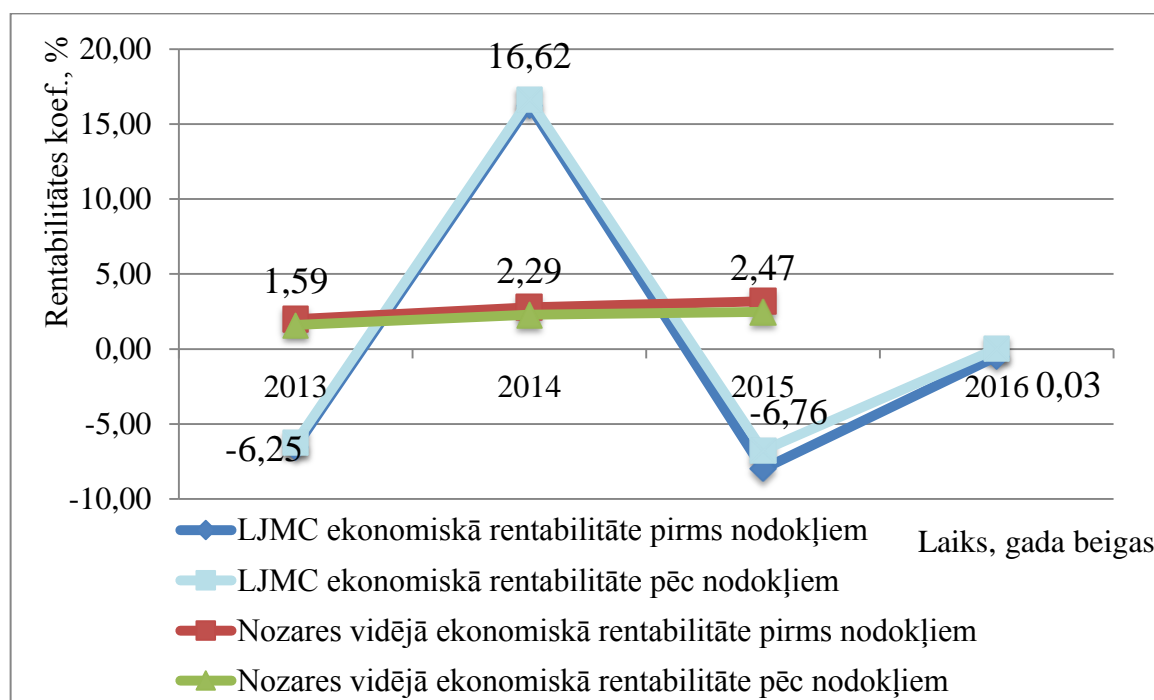
3.14. tabula

LJMC ekonomiskās rentabilitātes pēc nodokļiem koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁸ un 1.11. formulu]

	2013	2014	2015	2016
gada peļņas, EUR	-319 323	1 215 426	-625 942	2 753
aktīvu vidējā vērtība, EUR	5 110 765	7 310 938	9 259 526	8 644 423
LJMC ekonomiskā rentabilitāte pēc nodokļiem, %	-6.25	16.62	-6.76	0.03

LJMC ekonomiskās rentabilitātes salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem ir attēlots 3.6. attēlā.

3.6. att. LJMC un nozares vidējās ekonomiskās rentabilitātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu [autores veidota diagramma, izmantojot 3.1., 3.13. un 3.14. tabulas datus]

Veicot salīdzinājumu, autore secina, ka nozares vidējā ekonomiskā rentabilitāte 2013.-2016. gadā kopumā ir zema, robežās no 1,59% līdz 2,47%. LJMC rādītāji 2013. un 2015. gadā ir zem vidējā nozares līmeņa, kas liecina par uzņēmuma neefektīvu darbību. Tikai 2014. gadā sabiedrības aktīvu darbības atdeve ir 7,26 reizes lielāka nekā nozarei vidēji.

3.15. tabula parāda LJMC kopkapitāla rentabilitāti par 2013. līdz 2016. gadu.

⁹⁸ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

LJMC kopkapitāla rentabilitātes koeficients par 2013. - 2016. gadu[autores veidota tabula, izmantojot ⁹⁹ un 1.12., 1.13. formulu]

	2013	2014	2015	2016
peļņa pirms procentu atskaitīšanas, EUR	-334 713	1 189 118	-740 368	-42 000
procentu izmaksas, EUR	0	0	0	0
kopējā kapitāla vidējā vērtība, EUR	1 954 012	5 781 060	7 435 091	6 946 797
LJMC kopkapitāla rentabilitāte, %	-17.13	20.57	-9.96	-0.60

Kopkapitāla rentabilitāte bija negatīva 2013. gadā -17,13%, 2014. gadā tā strauji paaugstinājās līdz 20,57% un tad atkal uzrādīja negatīvu vērtību jeb -9,96%. 2016. gadā rentabilitāte uzlabojās, bet tik un tā palika negatīva -0,60%.

Pašu kapitāla rentabilitātes augstākais punkts bija 2014. gadā 15,68%, tas nozīmē, ka īpašnieki šajā gadā uz 1 ieguldīto euro vienību ir guvuši 0,15 centu peļņu. Bet citos analizējamajos gados īpašniekiem uz 1 ieguldīto euro vienību ir zaudējumi, attiecīgi 0,08 centi 2013. gadā un 0,09 centi 2015. gadā. 2016. gadā ļoti minimālu, bet tomēr 0,0004 centu peļņu ir ieguvuši īpašnieki uz 1 ieguldīto euro vienību. Pēc autores viedokļa, šie rādītāji no kapitāldaļu ieguldītāju puses nav pievilcīgi, lai nākotnē ieguldītu šajā uzņēmumā.

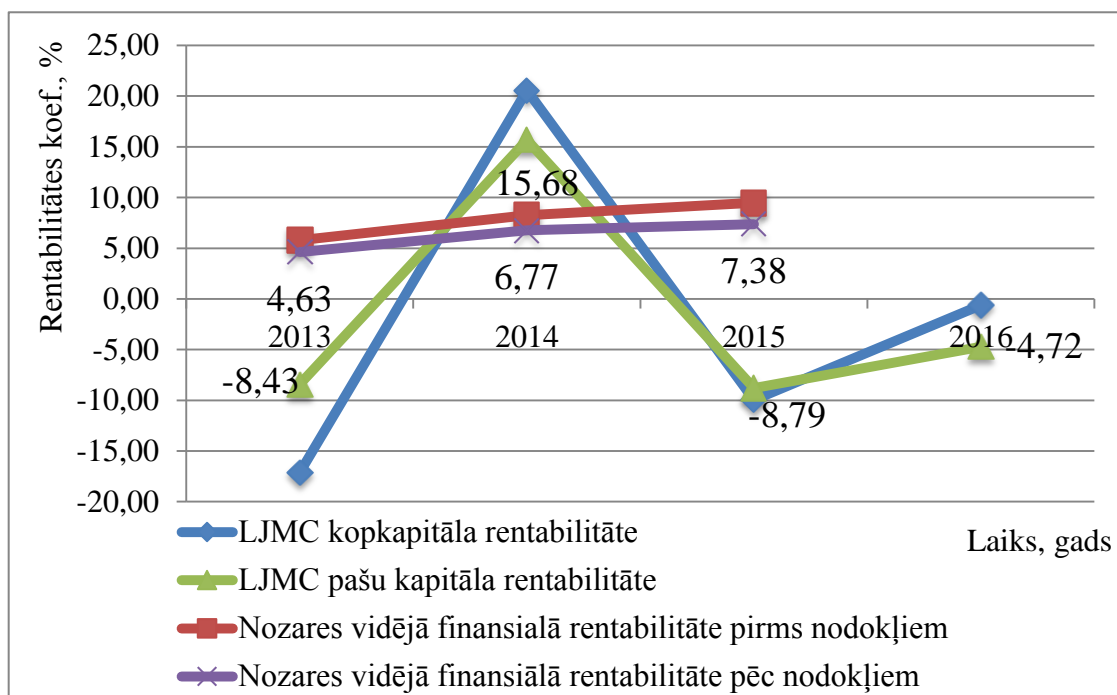
LJMC pašu kapitāla rentabilitātes koeficients par 2013. - 2016. gadu[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰⁰ un 1.14. formulu]

	2013	2014	2015	2016
gada peļņa, EUR	-319 323	1 215 426	-625 942	2 753
pašu kapitāla vērtība, EUR	3 811 011	7 751 108	7 119 073	66 774 520
LJMC pašu kapitāla rentabilitāte, %	-8.38	15.68	-8.79	0.04

3.7. attēlā ir salīdzināti LJMC un veselības aizsardzības nozares vidējie finansiālās rentabilitātes rādītāji par 2013. - 2016. gadu. 3.7. diagrammā skaitliski ir attēloti tikai finansiālās rentabilitātes pēc nodokļiem rādītāji, lai attēlu nepārbļīvēt ar skaitļiem.

⁹⁹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

¹⁰⁰ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

3.7. att. LJMC un nozares vidējās finansiālās rentabilitātes dinamika par 2013. līdz 2016. gadu
[autore veidota diagramma, izmantojot 3.1., 3.15. un 3.16. tabulas datus]

Finansiālās rentabilitātes salīdzinājums ļauj secināt, ka 2013. un 2015. gadā rentabilitāte ir zemāka nekā vidēji nozarē, kā arī negatīva, kas liecina par neefektīvu LJMC ieguldītā pašu kapitāla izmantošanu. Tā pat kā iepriekš izpētītās rentabilitātes, arī finansiālā rentabilitāte 2014. gadā ir augstāka par nozares vidējiem rādītājiem, kas saistīts ar uzņēmuma gūtajiem pārējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

Kopumā autore secina, ka uzņēmumā ieguldītais pašu kapitāls 2013. un 2015. gadā bija izlietots neefektīvi. Saimnieciskās darbības rezultātā radās zaudējumi.

Rentabilitātes rādītāji neparāda LJMC no labākās puses. Vairākus gadus pēc kārtas, sākot no 2009. gada, izņemot 2014. un 2016. gadu, uzņēmums strādā ar zaudējumiem, tāpēc rentabilitātes rādītāji ir negatīvi un saimnieciskā darbība novērtēta kā neefektīva un peļņu nenesoša. Pēc autore domām, sabiedrībai vajadzētu samazināt izmaksas: produkcijas realizācijas un pakalpojumu sniegšanas izmaksas, kas sastāda vidēji 95% no neto apgrozījuma summas, administrācijas izmaksas, kuru pieauguma tempi ir ātrāki, nekā neto apgrozījuma pieaugums, kā arī pārējās saimnieciskā darbības izmaksas.

LJMC, kā minēts 3.2. apakšnodaļā, jau veic investīcijas ar mērķi paaugstināt uzņēmuma rentabilitāti.

3.5. Aprites rādītāju analīze un novērtējums

Tālāk darbā tiek apskatīti LJMC aprites jeb efektivitātes rādītāji no 2013. līdz 2016. gadam. 3.17. tabulā ir aprēķināti visu aktīvu aprites rādītāji.

3.17. tabula

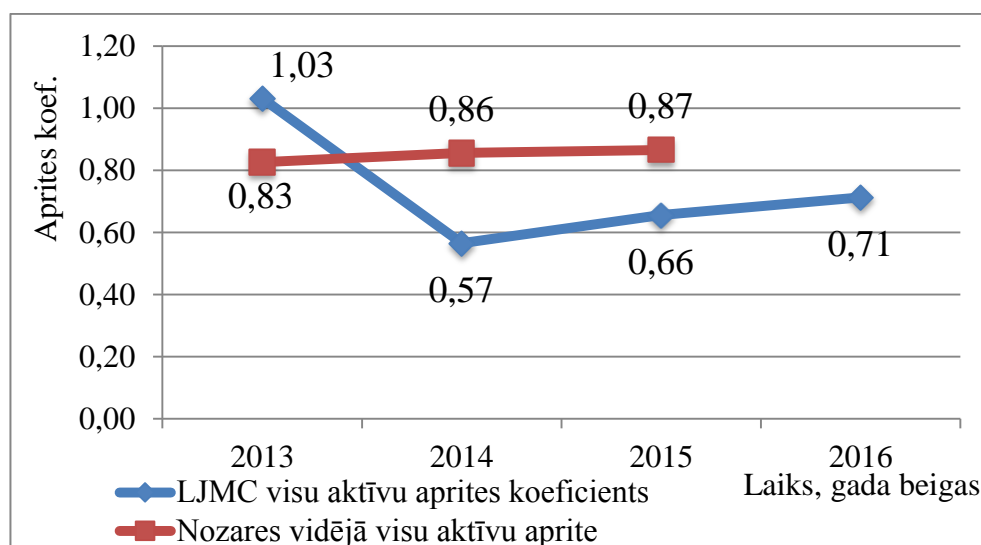
LJMC visu aktīvu aprites koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰¹ un 1.15. formulu]

	2013	2014	2015	2016
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
aktīvu kopējā vērtība, EUR	4 924 136	9 697 560	8 821 491	8 467 354
LJMC visu aktīvu aprites koeficients	1.03	0.57	0.66	0.71

LJMC aktīvi 2013. gadā vidēji apritēja 1,03 reizes. Nākamajā gadā šis rādītājs samazinājās līdz 0,57. 2015. un 2016. gadā aktīvu aprite mazliet paātrinājās, attiecīgi 0,66 un 0,71 reizes gadā aktīvi pārvērtās naudas līdzekļos.

Kā parāda 3.8. attēls, LJMC aktīvu aprites rādītāji atšķiras no nozares vidējiem rādītājiem.

3.8. att. LJMC un nozares vidējā visu aktīvu aprites koeficienta dinamika par 2013. līdz 2016. gadu [autores veidota diagramma, izmantojot 3.1. un 3.17. tabulas datus]

Veselības aizsardzības nozares vidējais visu aktīvu aprites koeficients ir stabils un katru gadu mazliet pieaug no 0,83 līdz 0,87, bet LJMC rādītāji 2013. gadā ir par 0,2 augstāki nekā vidēji nozarei, bet nākamajā gadā tas jau ir par 0,27 zemāks. 2015. un 2016. gadā aktīvu aprite pamazām pieaug, tuvojoties nozares vidējiem rādītājiem, kas attiecīgi ir 0,66-0,71.

¹⁰¹ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

Aktīvu aprites rādītāja kritumu 2014. gadā izraisīja aktīvu vērtības pieaugums par 96,93%.

Autore LJMC zemos aktīvu aprites rādītājus nevērtē negatīvi, jo lielāko daļu no aktīviem sastāda pamatlīdzekļi, ko pierāda bilances struktūras analīzes rādītāji. Kā arī uzņēmuma augstie likviditātes rādītāji norāda uz to, ka uzņēmumam ir pietiekami daudz apgrozāmo un naudas līdzekļu, lai nevajadzētu aktīvu apriti padarīt ātrāku.

Pēc 3.18. tabulas aprēķiniem redzams, ka uzņēmuma LJMC visaugstākais pamatlīdzekļu aprites koeficients bija 2013. gadā 1,53 un viszemākais 2014. gadā 0,71. Tas nozīmē, ka pamatlīdzekļi gada laikā apritējuši attiecīgi 1,53 un 0,71 reizes, ar vienu aprites ciklu 238,46 un 517,71 dienas.

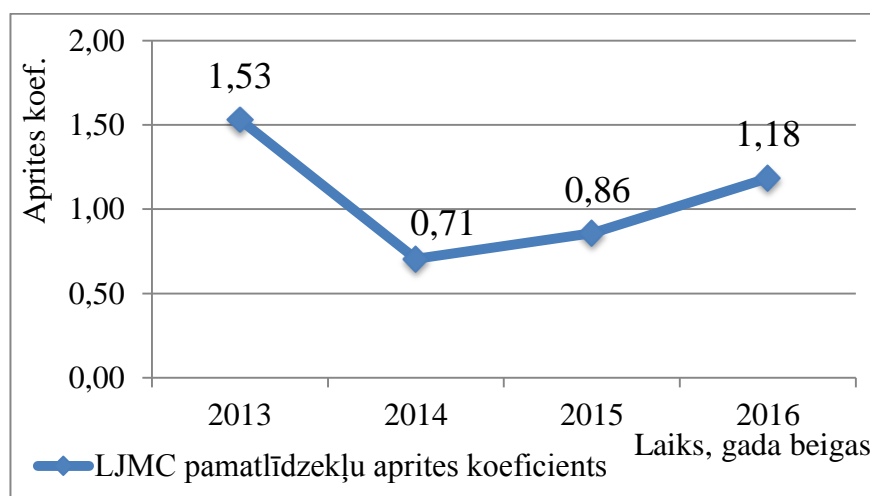
3.18. tabula

LJMC pamatlīdzekļu aprites koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰² un 1.16., 1.20. formulas]

	2013	2014	2015	2016
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
pamatlīdzekļu vērtība, EUR	3 319 825	7 780 511	6 749 639	5 103 753
LJMC pamatlīdzekļu aprites koeficients	1.53	0.71	0.86	1.18
LJMC pamatlīdzekļu aprites periods, dienas	238.46	517.71	425.67	308.32

Pārmaiņas pamatlīdzekļu aprītē 2014./2013. gadā skaidrojamas ar pamatlīdzekļu vērtības pieaugumu par 134,37%. Nākamajos pārskata gados pamatlīdzekļu aprite atkal palielinājās līdz 0,86 un 1,18, tas liecina par to, ka pamatlīdzekļu izmantošana kļuvusi efektīvāka un ir vērtējama pozitīvi.

3.9. att. LJMC pamatlīdzekļu aprites koeficienta dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.18. tabulas datus]

¹⁰² AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

Kā parāda 3.19. tabulā veiktie aprēķini, LJMC krājumu aprite, laika periodā no 2013. līdz 2016. gadam, ir robežās no 56,12 līdz 46,74 ar tendenci samazināties.

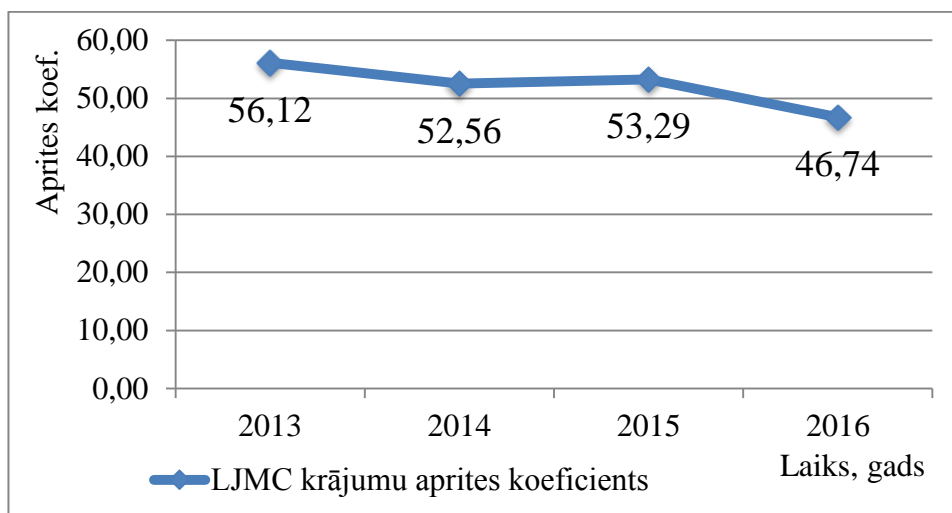
3.19. tabula

LJMC krājumu aprites koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰³ un 1.12., 1.17. un 1.20. formulas]

realizētās produkcijas izmaksas, EUR	5 121 927	4 971 357	5 562 871	5 576 242
krājumu vidējais atlikums, EUR	91 275	94 584	104 394	119 314
LJMC krājumu aprites koeficients	56.12	52.56	53.29	46.74
LJMC krājumu aprites periods, dienas	6.50	6.94	6.85	7.81

Krājumu aprites rādītāji ir stabili. Četru gadu laikā aprites periods ir palielinājies tikai par 1,31 dienu. Kopumā rādītāji norāda uz ātru materiālo krājumu realizāciju un stabilu uzņēmuma finansiālo stāvokli.

3.10. att. LJMC krājumu aprites koeficienta dinamika par 2013. līdz 2016. gadu

[autores veidota diagramma, izmantojot 3.19. tabulas datus]

Pēc 3.20. tabulā veiktajiem aprēķiniem ir redzams, ka LJMC debitoru parādu aprites rādītājs pēdējos četros gados ir samazinājies. 2013. gadā debitoru parādu aprite notika 33,03 reizes gadā, ar katru gadu samazinoties un 2016. gadā aprite notika 21,31 reizi gada laikā. Kopumā debitoru parādu vidējais dzēšanas periods palielinājās par 6,08 dienām, salīdzinot ar 2013. gadu.

¹⁰³ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

LJMC debitoru aprites koeficients par 2013. - 2016. gadu[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰⁴ un 1.12., 1.18. un 1.20. formulas]

	2013	2014	2015	2016
neto apgrozījums, EUR	5 081 473	5 485 449	5 787 684	6 041 906
debitoru vidējā parāda vērtība, EUR	153 833	231 717	249 293	283 590
LJMC debitoru parādu aprites koeficients	33.03	23.67	23.22	21.31
LJMC debitoru parādu dzēšanas periods, dienas	11.05	15.42	15.72	17.13

Autore šīs izmaiņas vērtē pozitīvi, jo pieauguma iemesls ir gan neto apgrozījuma pieaugums, gan debitoru parādu summas pieaugums. Debitoru parādu summu galvenokārt veido pircēju un pasūtītāju parādi: Nacionālais Veselības dienests, sociālās apdrošināšanas sabiedrības un citas iestādes un personas. Debitoru summas pieaugums liecina par pakalpojumu un preču pieprasījuma palielinājumu.

Nākamajā 3.21. tabulā ir aprēķināta kreditoru saistību aprites dinamika.

LJMC kreditoru aprites koeficients par 2013. - 2016. gadu[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰⁵ un 1.12., 1.19. un 1.20. formulas]

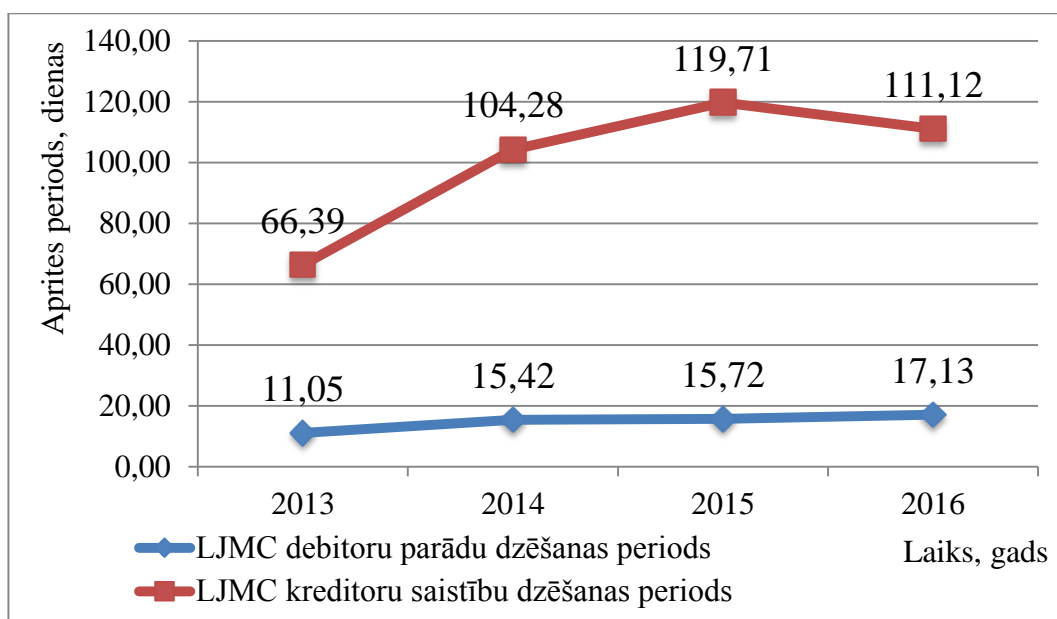
	2013	2014	2015	2016
realizētās produkcijas pašizmaksa, EUR	5 121 927	4 971 357	5 562 871	5 576 242
kreditoru vidējā saistību vērtība, EUR	931 662	1 420 316	1 824 435	1 697 626
LJMC kreditoru saistību aprites koeficients	5.50	3.50	3.05	3.28
LJMC kreditoru saistību dzēšanas periods, dienas	66.39	104.28	119.71	111.12

Veiktie aprēķini parāda, ka LJMC ar saviem piegādātājiem, darbuņēmējiem un citiem kreditoriem norēķinās vidēji 2,18 mēnešu laikā 2013. gadā, 3,43 mēnešu laikā 2014. gadā, 3,93 mēnešos 2015. gadā un 2016. gadā maksāšanas periods mazliet samazinās līdz 3,70 mēnešiem.

Debitoru parādu aprites periodu var salīdzināt ar kreditoru aprites periodu. Attēlā 3.12. redzams, ka LJMC debitoru parādu vidējais aprites periods no 2013. līdz 2016. gadam ir ievērojami īsāks, nekā vidējais kreditoru aprites periods, kas liecina par to, ka šāda situācija nevar radīt naudas līdzekļu trūkumu uzņēmumā, kā arī ir pietiekami laika, lai kreditoru saistību summas tiktu nomaksātas no debitoru maksātajām summām.

¹⁰⁴ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

¹⁰⁵ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

3.11. att. LJMC debitoru un kreditoru aprites koeficientu dinamika par 2013. līdz 2016. gadu
[autores veidota diagramma, izmantojot 3.20. un 3.21. tabulas datus]

3.22. tabula atspoguļo LJMC finanšu cikla jeb apgrozāmā kapitāla cikla rādītājus par 2013. – 2016. gadu.

3.22. tabula

LJMC finanšu cikla rādītāji par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰⁶ un 1.17., 1.18. un 1.19. formulas]

	2013	2014	2015	2016
krājumu aprites periods, dienas	6.50	6.94	6.85	7.81
debitoru aprites periods, dienas	11.05	15.42	15.72	17.13
kreditoru aprites periods, dienas	66.39	104.28	119.71	111.12
Finanšu cikls, dienas	-48.84	-81.92	-97.14	-86.18

No 2013. gada līdz 2015. gadam apgrozāmā kapitāla aprite ir samazinājusies par 48,3 dienām, bet 2016. gadā pieauga par 10,96 dienām. Kreditoru aprites periods ir stipri lielāks par apgrozāmo līdzekļu iesaldēšanas periodu, tāpēc finanšu cikla rādītāji ir negatīvi visā pārskata periodā, kas vērtējams pozitīvi.

Autore pozitīvi vērtē aprēķinātos aktivitātes rādītājus. Visi LJMC aprites rādītāji no 2013. līdz 2016. gadam ir apmierinoši un atbilstoši uzņēmuma darbībai un nozares specifikai.

¹⁰⁶ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" nepublicētie materiāli.

3.6. Maksāspējas rādītāju analīze un novērtējums

3.23. tabula parāda, ka AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” saistību īpatsvars bilancē ir stabils.

3.23. tabula

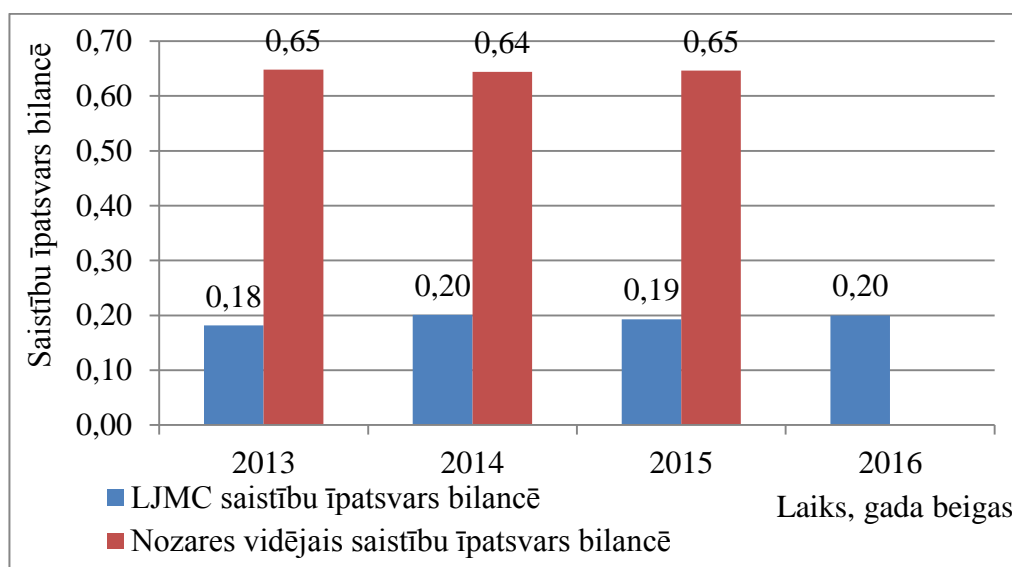
LJMC saistību īpatsvars bilancē koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot¹⁰⁷ un 1.22. formulu]

	2013	2014	2015	2016
kopējās saistības, EUR	894 180	1 946 452	1 702 418	1 692 834
aktīvu vērtība, EUR	4 924 136	9 697 560	8 821 491	8 467 354
LJMC saistību īpatsvars bilancē	0.18	0.20	0.19	0.20

Saistību īpatsvars bilancē ir izteikti stabils. Vidēji gada laikā tas svārstās par 0,1 un pēdējo četru gadu laikā ir vidēji 0,19.

Kā parāda 3.12. attēls, nozares vidējie rādītāji ir apmēram trīs reizes lielāki nekā LJMC. 2013. gadā starpība ir 3,61 reize, 2014. gadā 3,20 un 2015. gadā 3,42 reizes. Tas skaidrojams ar to, ka uzņēmums neizmanto aizņemto kapitālu, tāpēc saistību kopsumma ir mazāka nekā vidēji nozarē.

3.12. att. LJMC un nozares vidējā saistību īpatsvars bilancē koeficienta dinamika par 2013. līdz 2016. gadu [autores veidota diagramma, izmantojot 3.1. un 3.23. tabulas datus]

Medicīnas centra saistību īpatsvars bilancē atrodas noteikto normu robežās (0 – 0,8), kas vērtējams pozitīvi un liecina par uzņēmuma maksāspēju. Arī lielā starpība starp uzņēmuma un nozares vidējiem rādītājiem ir vērtējama pozitīvi.

¹⁰⁷ AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” npublicētie materiāli.

LJMC saistību īpatsvars pašu kapitālā no 2013. līdz 2016. gadam ir stabils, tas atrodas robežās no 0,23 līdz 0,25. Tas nozīmē, ka saistības vidēji sastāda 24% no pašu kapitāla vērtības. [3.24.]

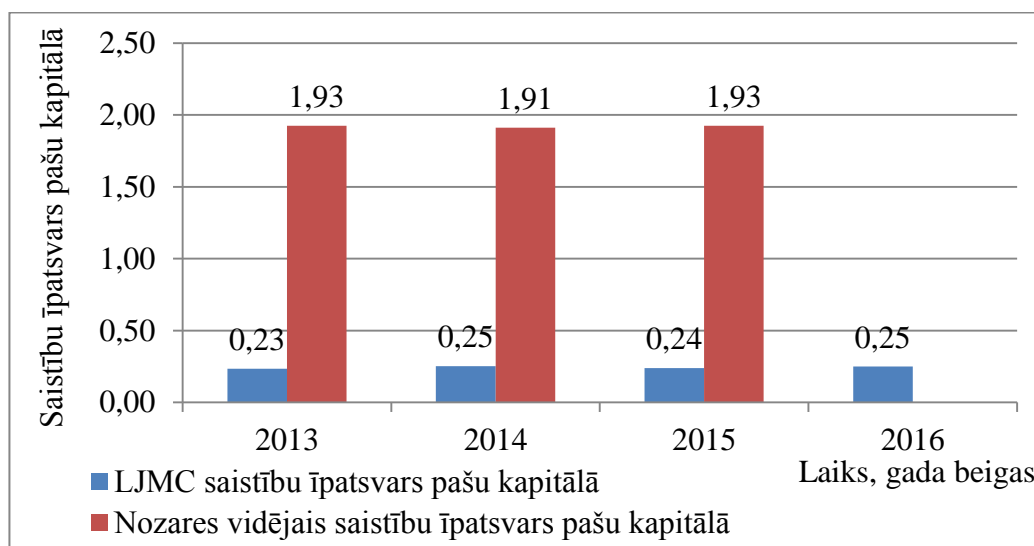
3.24. tabula

LJMC kapitālā pietiekamības koeficients par 2013. - 2016. gadu

[autores veidota tabula, izmantojot ¹⁰⁸ un 1.23. formulu]

	2013	2014	2015	2016
kopējās saistības, EUR	894 180	1 946 452	1 702 418	1 692 834
pašu kapitāla vērtība, EUR	3 811 011	7 751 108	7 119 073	6 774 520
LJMC saistības pret pašu kapitālu	0.23	0.25	0.24	0.25

Salīdzinājums, starp LJMC un nozares vidējo kapitāla pietiekamības koeficientu no 2013. līdz 2015. gadam, ir parādīts 3.13. attēlā.

3.13. att. LJMC un nozares vidējā saistību īpatsvara pašu kapitālā dinamika par 2013. līdz 2016. gadu [autores veidota diagramma, izmantojot 3.1. un 3.24. tabulas datus]

3.13. attēlā ir saskatāmas krasas atšķirības starp LJMC un nozares vidējo saistību īpatsvaru pašu kapitālā. 2013. gadā starpība ir 8,39 reizes un 2015. gadā starpība samazinās līdz 8,04 reizēm. Starpība veidojas, jo uzņēmums neizmanto aizņemto kapitālu.

Apskatot LJMC maksātspējas un likviditātes rādītājus par 2013. – 2016. gadu, autore secina, ka uzņēmums ir finansiāli stabils un maksātspējīgs, tam pietiek līdzekļu, vajadzības gadījumā, nosegt visas savas saistības un līdzekļi vēl paliks pāri. Šie rādītāji saistās ar nozarei raksturīgo augsto likviditāti un to, ka uzņēmums neizmanto aizņemto kapitālu, tāpēc LJMC ir starp līderiem šo rādītāju grupā.

¹⁰⁸ AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" npublicētie materiāli.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Pēc bakalaura darbā veiktā pētījuma rezultātiem, autore ir izdarījusi šādus secinājumus:

1. Finanšu analīze ir dažādu procesu kopums, kas, izmantojot grāmatvedības un finanšu vadības datus, ļauj novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti un finansiālo stāvokli, kā arī sniegt priekšlikumus uzņēmuma vadībai par uzņēmuma saimnieciskās darbības un finansiālā stāvokļa uzlabošanu.
2. Finanšu analīzes mērķis ir novērtēt uzņēmuma pārskata perioda darbības rezultātus un efektivitāti, lai uzlabotu uzņēmuma finansiālo stāvokli nākotnē. Praktiski analīzes mērķi izriet no uzņēmumā pastāvošām problēmām, kuras nepieciešams izpētīt detalizētāk.
3. Finanšu analīzi veic piecos pakārtotos soļos: izpēte, kalkulācija, analīze, interpretācija un lēmumu pieņemšana.
4. Finanšu pārskatu lietotājus var iedalīt trīs grupās. Pirmā grupa ir personas, kas uzņēmumos pieņem vadības lēmumus, otrā grupa, personas, kas nav saistītas ar uzņēmumu, bet ir tieši ieinteresētās to finansiālajā un saimnieciskajā darbībā un trešā grupa, personas, kas ir netieši ieinteresētas uzņēmuma darbībā.
5. Finanšu analīzes informācijas avotus var sadalīt uzņēmuma finanšu un vadības grāmatvedības datus. Atkarībā no analīzes mērķa, satura un izmantotās informācijas, finanšu analīzi iedala ārējā un iekšējā. Ārējo analīzi veic pamatojoties uz finanšu grāmatvedības datiem, kas ir pieejami visām lietotāju grupām, bet iekšējai analīzei papildus ir pieejama arī vadības grāmatvedības informācija, kas pieejama tikai pirmajai lietotāju grupai.
6. Finanšu analīzi var veikt ar dažādām metodēm, no kurām visizplatītākās ir pārskatu lasīšana, horizontālā un vertikālā analīze, attīstības tendenču un finanšu koeficientu analīze.
7. Pārskatu lasīšana nozīmē finanšu pārskatos esošo absolūto rādītāju pētīšanu.
8. Izmantojot horizontālo metodi, tiek noteiktas finanšu pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās novirzes.
9. Vertikālās analīzes mērķis ir noteikt bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņu īpatsvaru un to izmaiņu pret kopējo rādītāju.
10. Attīstības tendenču analīze paredz, uzņēmuma ekonomiskās izaugsmes rādītāju noteikšanu.
11. Veicot finanšu koeficientu analīzi, tiek aprēķinātas absolūto rādītāju proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem un salīdzinātas ar kādu bāzi. Svarīgākie rādītāji ir likviditātes, rentabilitātes, aprites un maksātspējas rādītāji.

12. Latvijas veselības aizsardzības nozares vidējie finanšu analīzes rādītāji par 2013. - 2016. gadu parāda, ka ārstniecības iestādes šajā nozarē ir finansiāli stabilas, maksāspējīgas. Pelnīt spēja ir zema, bet ar katru gadu paaugstinās, saistību īpatsvars bilancē ir vidēji 65%. Nozarei raksturīgi zemi aktīvu aprites rādītāji (0,83 – 0,87).
13. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” ir augsta līmeņa, sertificēta, privāta ārstniecības iestāde, kuras sastāvā ir piecas iestādes un viena meitas sabiedrība. Uzņēmums ir noslēdzis sadarbības līgumus ar visām Latvijas sociālās apdrošināšanas sabiedrībām un Nacionālo Veselības dienestu. Sabiedrība regulāri veic investīcijas attīstībai, saņem ERAF atbalstu, bet neizmanto aizņemtus līdzekļus.
14. LJMC aktīvu lielāko daļu (vidēji 71,11%) sastāda pamatlīdzekļi. No 2013. līdz 2016. gadam tie ir palielinājušies par 53,74%. Pasīvu lielāko daļu veido pašu kapitāls (vidēji 79,51%), četru gadu laikā tas palielinājās par 77,76%.
15. LJMC peļņas vai zaudējuma aprēķinā izmaksu īpatsvars un tā pieaugums ir lielāks nekā ieņēmumu, tāpēc uzņēmumam veidojas zaudējumi. Neto apgrozījuma lielāko īpatsvaru sastāda realizētās produkcijas un sniegto pakalpojumu izmaksas (vidēji 94,96%).
16. Likviditātes koeficienti ir finansiālās stabilitātes rādītāji, kas parāda uzņēmuma spēju segt īstermiņa saistības, izmantojot apgrozāmos līdzekļus. LJMC visi likviditātes koeficienti 2013. -2016. gadā uzrāda augstus rezultātus (vidēji 2,87 - 3,46). Tie ir augstāki nekā vidēji nozarē, tas liecina par sabiedrība spēj nosegt savas īstermiņa saistības, izmantojot apgrozāmos līdzekļus vai tikai naudas līdzekļus.
17. Rentabilitāte raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti jeb pelnīt spēju. 2013. un 2015. gadā LJMC rentabilitātes, kas tiek rēķinātas no tīrās gada peļņas ir negatīvas un zemākas nekā vidēji nozarē, kas liecina par neefektīvu un nerentablu saimniecisko darbību.
18. 2014. un 2016. gadu LJMC noslēdza ar peļņu, rentabilitāte bija pozitīva, galvenokārt, pateicoties komercdarbības apvienošanai ar SIA “Neirožu klīnika” un pievienoto aktīvu patiesās vērtības izmaiņām.
19. Aprites rādītāji parāda uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Medicīnas centra vidējā aktīvu aprīte ir 0,74, kas ir nedaudz zemāka nekā nozares vidējā aktīvu aprīte 0,85. Abi rādītāji ir zem pieņemtajām normas robežām (>1), tāpēc tas liecina par nozarei specifisku vērtību.
20. Pamatlīdzekļu efektivitātes koeficients LJMC 2013. - 2016. gadā ir augsts, vidēji 1,07 jeb 372,54 dienās pamatlīdzekļos ieguldītais kapitāls pārvēršas naudas līdzekļos, kas saistīts ar lielo pamatlīdzekļu apjomu uzņēmumā.

21. Krājumu aprites periods LJMC no 2013. līdz 2016. gadam ir vidēji 7,03 dienas, kas liecina par ātru materiālo resursu realizāciju.
22. Sabiedrības debitoru aprite vidēji notiek 14,83 dienās, bet kreditoru saistību dzēšanas periods ir 100,38 dienas. Sakarība liecina par to, ka naudas līdzekļu trūkums, nevar rasties debitoru parādu dēļ.
23. Maksātspēja ir uzņēmuma spēja, ar rīcībā esošiem naudas līdzekļiem, noteiktā laikā apmaksāt savas saistības. Maksātspējas koeficienti 2013. – 2016. gadā LJMC ir stabili. Saistību īpatsvars bilancē ir vidēji 19%, saistību īpatsvars pašu kapitālā vidēji 24%. Šie rādītāji ir daudz zemāki nekā nozarē vidēji (65% un 192%), jo LJMC neizmanto aizņemtus līdzekļus. Maksātspējas un likviditātes rādītāji norāda uz LJMC finansiālo stabilitāti un maksātspēju.

Balstoties uz pētījuma rezultātiem autore ir izstrādājusi priekšlikumus AS „Latvijas Jūras medicīnas centrs” finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

1. LJMC likviditāte visā pārskata periodā ir ļoti augsta, tāpēc uzņēmuma attīstības nodaļai nepieciešams izvērtēt brīvo naudas līdzekļu efektīvāku izmantošanu. Ieguldot brīvos naudas līdzekļus uzņēmuma attīstībā.
2. LJMC rentabilitāte, trijos no četriem pārskata gadiem, ir negatīva, tāpēc sabiedrības finanšu nodaļai jāmeklē iespējas kā samazināt realizēto preču un sniegto pakalpojumu izmaksas, kas sastāda vidēji 95% no neto apgrozījuma vai kā palielināt neto apgrozījumu, nepalielinot izmaksas.
3. LJMC finanšu nodaļai jāpārbauda un jākontrolē vai administrācijas izmaksu palielinājums ir pamatots, un jācenšas tās samazināt vai saglabāt iepriekšējā līmenī.
4. LJMC attīstības nodaļai jāizskata iespējas piesaistīt papildus ES fondu finansējumus, līdzīgi kā ERAF, lai iegūtu papildus finansējumu uzņēmuma attīstībai, rentabilitātes celšanai vai jaunu klientu piesaistei, neveidojot kredītsaistības.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. LR likums. Nr. 2015/222.1 *Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums*. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/277779-gada-parskatu-un-konsolideto-gada-parskatu-likums> (skatīts 18.04.2017.)
2. Centrālās Statistikas pārvaldes dati. *Komersantu finanšu analīzes rādītāji*. Pieejams: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/ekfin/ekfin_ikgad_uznemfin/UF0025.px/table/tableViewLayout2/?rxid=cdecb978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0 (skatīts 25.04.2017.)
3. Centrālās Statistikas pārvaldes dati. *Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija*. Pieejams: <http://www.csb.gov.lv/node/29900/list> (skatīts 27.04.2017.)
4. **Bragg S. M.** *Financial analysis. A business decision guide*. United States of America, AccountigTools, 2-nd ed., 2014. 321p.
5. **Didenko K., Ovčiņņikova I., Vasiļjeva L.** *Uzņēmuma ekonomika un plānošana (Studiju projekts)*. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2012. 165 lpp.
6. **Dūdele A., Korsaka T.** *Finansu vadības pamati*. Rīga, Banku augstskola, 2001. 99 lpp.
7. **Fabozzi F. J.** *Handbook of finance. Volume 3. Valuation, financial modeling and quantitative tools*. United States of America, John Wiley & Sons, 2008. 866 p.
8. **Hofs K. G.** sadarbībā ar **Alsiņa R.** *Biznesa ekonomika*. Rīga, Jāņa Rozes apgāds, 2. izdevums, 2010. 603 lpp.
9. **Kālis I.** *Finanšu menedžments*. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 190 lpp.
10. **Krogzeme H.** *Finanses un nodokļi*. Rīga, Rīgas Tehniskās universitātes izdevniecība, 2010. 567 lpp.
11. **Mietule I., Jackaniča A.** *Uzņēmuma finanšu analīze. Teorija un praktiskā pielietošana*. Rēzekne, Rēzeknes Augstskola, 2013. 82 lpp.
12. **O'Regan P.** *Financial information analysis*. University of Limerick, John Wiley & Sons, 2-nd ed., 2007. 581 p.
13. **Praude V.** *Finanšu instrumenti. 2 Ieguldījumi, darījumi, analīze*. Latvija, Burtene, 2010. 487 lpp.
14. **Roldugins V.** *Starptautiskā biznesa skaidrojošā vārdnīca*. Latvija, Jumava, 2005. 345 lpp.
15. **Rurāne M.** *Finanšu menedžments*. Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 384 lpp.
16. **Saksonova S.** *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā*. Rīga, Info Tilts, 2012. 311 lpp.

17. **Saksonova S.** *Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes*. Rīga, Merkūrijs LAT, 2006. 225 lpp.
18. **Šneidere R.** *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 232 lpp.
19. **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 105 lpp.
20. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” oficiālā mājas lapa. *Partneri*. Pieejams: <http://www.ljmc.lv/partneri/> (skatīts 20.04. 2017.)
21. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” oficiālā mājas lapa. *Vēsture*. Pieejams: <http://www.ljmc.lv/vesture/> (skatīts 20.04.2017.)
22. Fondu biržas Nasdaq interneta mājas lapa. *Historical dividends*. Pieejams: <http://www.nasdaqbaltic.com/market/?instrument=LV0000100741&list=3&pg=details&tab=reports> (skatīts 30.04.2017.)
23. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” npublicētie materiāli.

PIELIKUMI

1. pielikums. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” bilances par 2013. – 2016. gadu

AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” bilances aktīvu puse par 2013. gadu

	2013. gada 31. decembris	2012. gada 31. decembris	Pielikums
AKTĪVS	EUR	EUR	
Ilgtermiņa ieguldījumi:			
Nemateriālie ieguldījumi:			
Citi nemateriālie ieguldījumi	19,707	21,675	2
Kopā nemateriālie ieguldījumi	19,707	21,675	
Pamatlīdzekļi:			
Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	2,268,288	2,501,696	
Iekārtas un mašīnas	829,711	1,112,949	
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	65,255	53,889	
PL izveidošanas izmaksas ES fondi	156,571	156,571	
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	-	4,727	
Kopā pamatlīdzekļi	3,319,825	3,829,832	2
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:			
Līdzdalība asociēto uzņēmumu kapitālā	183,676	192,532	3
Kopā ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	183,676	192,532	
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	3,523,208	4,044,039	
Apgrozāmie līdzekļi:			
Krājumi			
Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	84,873	97,676	4
Kopā krājumi	84,873	97,676	
Debitori:			
Pircēju un pasūtītāju parādi	164,235	110,406	5
Citi debitori	15,882	9,501	6
Nākamo periodu izmaksas	3,681	3,960	7
Kopā debitori	183,798	123,867	
Nauda	1,132,437	1,031,632	8
Kopā apgrozāmie līdzekļi	1,401,108	1,253,175	
KOPĀ AKTĪVS	4,924,316	5,297,214	

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances pasīva puse par 2013. gadu

	2013. gada 31. decembris	2012. gada 31. decembris	Pielikums
PASĪVS	EUR	EUR	
Pašu kapitāls:			
Akciju kapitāls	1,138,297	1,138,297	9
Rezerves:			
c) sabiedrības statūtos noteiktās rezerves	45,522	45,522	
d) pamatlīdzekļu pārvērtēšanas rezerve	790,653	929,363	23
Nesadalītā peļņa:			
Nesadalītā peļņa	1,836,539	1,992,673	
Kopā pašu kapitāls	3,811,011	4,105,855	
Nekontrolējoša līdzdalība	-	1,865	
Kopā kapitāls	3,811,011	4,107,720	
Uzkrājumi:			
Uzkrājumi atvaļinājumiem	107,896	69,253	
Uzkrājumi paredzamiem nodokļiem	111,229	151,098	22
Kopā uzkrājumi	219,125	220,351	
Ilgtermiņa kreditori:			
Nākamo periodu ieņēmumi	501,577	549,127	10
Kopā ilgtermiņa kreditori	501,577	549,127	
Īstermiņa kreditori :			
No pircējiem saņemtie avansi	5,783	18,270	11
Parādi piegādātājiem un darbuizpēmējiem	87,764	89,772	12
Nākamo periodu ieņēmumi	47,551	47,551	10
Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	113,987	121,261	13
Pārējie kreditori	137,518	143,162	14
Kopā īstermiņa kreditori	392,603	420,016	
Kopā kreditori	894,180	969,143	
KOPĀ PASĪVS	4,924,316	5,297,214	

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances aktīvu puse par 2014. gadu

		31.12.2014. EUR	31.12.2013. EUR koriģēts	31.12.2013 EUR oriģināli
AKTĪVS				
Ilgtermiņa ieguldījumi				
Pamatlīdzekļi	10	7,780,511	5,255,813	3,319,825
Nemateriālie ieguldījumi	10	8,314	19,707	19,707
Ieguldījumi asociēto uzņēmumu kapitālā	11	-	183,676	183,676
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā:		7,788,825	5,459,196	3,523,208
Apgrozāmie līdzekļi				
Krājumi	12	104,295	84,688	84,688
Pircēju un pasūtītāju parādi	13	230,758	164,235	164,235
Uzņēmumu ienākuma nodokļa pārmaksa		-	5,105	5,105
Citi debitori		48,877	14,643	14,643
Nauda un naudas ekvivalenti	14	1,524,805	1,132,437	1,132,437
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		1,908,735	1,401,108	1,401,108
AKTĪVU KOPSUMMA		9,697,560	6,860,304	4,924,316

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances pasīva puse par 2014. gadu

	Pielikums	31.12.2014. EUR	31.12.2013. EUR korigēts	31.12.2013. EUR oriģināli
PASĪVS				
Pašu kapitāls, kas attiecināms pret sabiedrības dalībniekiem				
Akciju kapitāls	15	1,120,000	1,138,297	1,138,297
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		2,379,400	2,379,400	790,653
Citas rezerves		63,819	45,522	45,522
Nesadalītā peļņa		3,038,976	1,820,314	1,836,539
		6,602,195	5,383,533	3,811,011
Nekontrolējošā līdzdalības daļa	27	1,148,913	-	-
Pašu kapitāls kopā:		7,751,108	5,383,533	3,811,011
Kreditori				
Ilgtermiņa kreditori				
Atliktā nodokļa saistības	16	805,353	474,722	111,229
Nākamo periodu ieņēmumi	17	464,929	501,577	501,577
		1,270,282	976,299	612,806
Īstermiņa kreditori				
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un citi kreditori	18	625,087	452,921	452,948
Nākamo periodu ieņēmumi	17	51,083	47,551	47,551
		675,030	500,472	500,499
Kreditori kopā:		1,946,452	1,476,771	1,113,305
PASĪVU KOPSUMMA		9,697,560	6,860,304	4,924,316

1

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances aktīvu puse par 2015. gadu

	Pielikums	31.12.2015. EUR	31.12.2014. EUR
AKTĪVS			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
Pamatlīdzekļi	11	6,749,639	7,780,511
Nemateriālie ieguldījumi	11	9,396	8,314
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā:		6,759,035	7,788,825
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi	12	104,493	104,295
Pircēju un pasūtītāju parādi	13	200,787	230,758
Citi debitori		18,163	48,877
Nauda un naudas ekvivalenti	14	1,739,013	1,524,805
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		2,062,456	1,908,735
AKTĪVU KOPSUMMA		8,821,491	9,697,560

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances pasīva puse par 2015. gadu

	Pielikums	31.12.2015. EUR	31.12.2014. EUR
PASĪVS			
Pašu kapitāls, kas attiecināms pret sabiedrības dalībniekiem			
Akciju kapitāls	15	1,120,000	1,120,000
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		2,379,400	2,379,400
Citas rezerves		63,819	63,819
Nesadalītā peļņa		2,663,660	3,038,976
		6,226,879	6,602,195
Nekontrolējošā līdzdalības daļa	25	892,194	1,148,913
Pašu kapitāls kopā:		7,119,073	7,751,108
Kreditori			
Ilgtermiņa kreditori			
Atliktā nodokļa saistības	16	690,927	805,353
Nākamo periodu ieņēmumi	17	442,907	479,513
		1,133,834	1,284,866
Īstermiņa kreditori			
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un citi kreditori	18	532,085	625,087
Nākamo periodu ieņēmumi	17	36,499	36,499
		568,584	661,586
Kreditori kopā:		1,702,418	1,946,452
PASĪVU KOPSUMMA		8,821,491	9,697,560

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances aktīvu puse par 2016. gadu

	Pielikums	31.12.2016. EUR	31.12.2015. EUR
AKTĪVS			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
Pamatlīdzekļi	10	5 103 753	6 749 639
Nemateriālie ieguldījumi	10	8 719	9 396
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā:		5 112 472	6 759 035
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi	11	134 134	104 493
Pircēju un pasūtītāju parādi	12	220 704	200 787
Citi debitori		127 525	18 163
Nauda un naudas ekvivalenti	13	2 872 519	1 739 013
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		3 354 882	2 062 456
AKTĪVU KOPSUMMA		8 467 354	8 821 491

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" bilances pasīva puse par 2016. gadu

	Pielikums	31.12.2016. EUR	31.12.2015. EUR
PASĪVS			
Pašu kapitāls, kas attiecināms pret sabiedrības dalībniekiem			
Akciju kapitāls	14	1 120 000	1 120 000
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		2 057 203	2 379 400
Citas rezerves		63 819	63 819
Nesadalītā peļņa		2 772 776	2 663 660
		6 013 798	6 226 879
Nekontroliējošā līdzdalības daļa	25	760 722	892 194
Pašu kapitāls kopā:		6 774 520	7 119 073
Kreditori			
Ilgtermiņa kreditori			
Atliktā nodokļa saistības	15	390 878	681 252
Nākamo periodu ieņēmumi	16	421 247	449 174
		812 125	1 130 426
Īstermiņa kreditori			
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un citi kreditori	17	852 783	541 760
Nākamo periodu ieņēmumi	16	27 926	30 232
		880 709	571 992
		1 692 834	1 702 418
Kreditori kopā:		8 467 354	8 821 491
PASĪVU KOPSUMMA		8 467 354	8 821 491

2. pielikums. AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” peļņas vai zaudējumu aprēķini par

2013. – 2016. gadu

AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” peļņas vai zaudējuma aprēķins par 2013. gadu

	2013.gada 12 mēneši	2012.gada 12 mēneši	Pielikums
	EUR	EUR	
Neto apgrozījums	5,081,473	5,391,741	15
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	(5,121,927)	(5,135,820)	16
Bruto peļņa vai zaudējumi	(40,454)	255,921	
Administrācijas izmaksas	(460,668)	(479,323)	17
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	177,445	149,830	18
Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	(2,180)	(6,477)	19
Ieņēmumi no līdzdalības asociēto uzņēmumu kapitālos	(8,856)	186	20
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	-	38	21
Peļņa (zaudējumi) pirms nodokļiem	(334,713)	(79,825)	
Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	15,390	(17,188)	22
PĀRSKATA GADA PEĻŅA VAI ZAUDĒJUMI	(319,323)	(97,013)	
Pārējie visaptverošie ienākumi (zaudējumi) pārskata gadā	(1,865)	-	
VISAPTVEROŠIE IENĀKUMI PĀRSKATA GADĀ KOPĀ	(321,188)	(97,013)	
Peļņa attiecināta uz:			
LJMC akcionāriem	(321,188)	(96,948)	
Nekontrolējošo līdzdalību	-	(65)	
	(321,188)	(97,013)	
Pārējie visaptverošie ienākumi attiecināti uz:			
LJMC akcionāriem	-	-	
Nekontrolējošo līdzdalību	-	-	
	-	-	
EBITDA	355,655	588,285	
Akciju skaits	800,000	800,000	
Peļņa uz 1 (vienu) akciju	(0.40)	(0.12)	

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" peļņas vai zaudējuma aprēķins par 2014. gadu

	Pielikums	2014 EUR	2013 EUR korigēts
Neto apgrozījums	4	5,485,449	5,081,473
Sniegto pakalpojumu izmaksas	5	(4,971,357)	(4,974,968)
Bruto peļņa		514,091	106,505
Administrācijas izmaksas	6	(476,405)	(460,668)
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	7	1,173,614	177,445
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas		(29,172)	(2,180)
Bruto pamatdarbības peļņa / (zaudējumi)		1,182,129	(178,898)
Finanšu izmaksas, neto		3,093	-
Peļņas daļa / (zaudējumi) no ieguldījumiem, kuri uzskaitīti pēc paša kapitāla metodes	8	3,896	(8,856)
Peļņa / (zaudējumi) pirms nodokļiem		1,189,118	(187,754)
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	9	26,308	15,390
Pārskata gada peļņa / (zaudējumi)		1,215,426	(172,364)
Citi apvienotie ienākumi		-	-
Kopējie apvienotie ienākumi / (zaudējumi):		1,215,426	(172,364)
Pārskata gada peļņa attiecināta uz:			
- Sabiedrības dalībniekiem		1,218,662	(172,364)
- Nekontrolējošo līdzdalības daļu	27	(3,236)	-
Ieņēmumi uz akciju (EPS):		1,52	(0,22)

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" peļņas vai zaudējuma aprēķins par 2015. gadu

	Pielikums	2015 EUR	2014 EUR
Neto apgrozījums	4	5,787,684	5,485,449
Sniegto pakalpojumu izmaksas	5	(5,562,871)	(4,971,357)
Bruto peļņa		224,813	514,092
Administrācijas izmaksas	6	(526,071)	(476,405)
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	7	275,912	1,173,614
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	8	(715,022)	(29,172)
Bruto pamatdarbības (zaudējumi)/ peļņa		(740,368)	1,182,129
Finanšu izmaksas, neto		-	3,093
Peļņas daļa no ieguldījumiem, kuri uzskaitīti pēc pašu kapitāla metodes	9	-	3,896
(Zaudējumi) / peļņa pirms nodokļiem		(740,368)	1,189,118
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	10	114,426	26,308
Pārskata gada(zaudējumi) / peļņa		(625,942)	1,215,426
Citi apvienotie ienākumi		-	-
Kopējie apvienotie (zaudējumi) / ienākumi:		(625,942)	1,215,426
Pārskata gada(zaudējumi) / peļņa attiecināta uz:			
- Sabiedrības dalībniekiem		(375,316)	1,218,662
- Nekontrolējošo līdzdalības daļu		(250,626)	(3,236)
(Zaudējumi) / ieņēmumi uz akciju (EPS):		(0.78)	1.52

AS "Latvijas Jūras medicīnas centrs" peļņas vai zaudējuma aprēķins par 2016. gadu

	Pielikums	2016 EUR	2015 EUR
Ieņēmumi	4	6 041 906	5 787 684
Sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	5	(5 576 242)	(5 562 871)
Bruto peļņa		465 664	224 813
Administrācijas izmaksas	6	(628 801)	(526 071)
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	7	325 914	275 912
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	8	(204 979)	(715 022)
Pamatdarbības zaudējumi		(42 202)	(740 368)
Finanšu ienākumi		202	-
Neto finanšu ienākumi		202	-
Zaudējumi pirms ienākuma nodokļiem		(42 000)	(740 368)
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	9	44 753	114 426
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)		2 753	(625 942)
Pārējie visaptverošie ienākumi			
Posteņi, kuri nekad netiks pārcelti uz peļņas vai zaudējumu aprēķinu			
Pamatlīdzekļu pārvērtēšana	10	(335 818)	-
Atliktā nodokļa izmaiņa no pārvērtēšanas	15	50 373	-
Atliktā nodokļa korekcija	15	(36 752)	-
Pārējie visaptverošie ienākumi pārskata gadā, atskaitot nodokļus		(322 197)	-
Visaptverošie zaudējumi pārskata gadā kopā		(319 444)	(625 942)
Pārskata gada zaudējumi attiecināti uz:			
- Sabiedrības akcionāriem		109 116	(375 316)
- Nekontrolējošo līdzdalības daļu		(106 363)	(250 626)
Pārskata gada Visaptverošie zaudējumi attiecināti uz:			
- Sabiedrības akcionāriem		(213 081)	(375 316)
- Nekontrolējošo līdzdalības daļu		(106 363)	(250 626)
Peļņa/ (zaudējumi) uz vienu akciju, kas attiecināma uz Sabiedrības akcionāriem (EUR uz vienu akciju)			
- Pamata un koriģētā peļņa/ (zaudējumi) uz vienu akciju		0.14	(0.47)

Bakalaura darbs „AS “Latvijas Jūras medicīnas centrs” finansiālā stāvokļa analīze un novērtējums” izstrādāts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Karīna Macuka __.__.2017.

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: M. ekon. Maiga Kasale

_____.__.2017.

Recenzente: Dr. Ekonomikas doktors, prof. Inta Brūna

Darbs iesniegts Studiju centrā __.__.2017.

Dekāna pilnvarotā persona:

Studiju metodiķe Zanda Nilendere _____

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

___.__.2017. Nr._____.

Komisijas sekretāre: _____ / _____ /